

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Parlamenta,
Padomes un Komisijas

Kopējā praktiskā rokasgrāmata

Eiropas Savienības
tiesību aktu izstrādē
iesaistītajām personām

LV

**Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas
Kopējā praktiskā rokasgrāmata
Eiropas Savienības tiesību aktu izstrādē
iesaistītajām personām**

EIROPAS SAVIENĪBA

Europe Direct *dienests jums palīdzēs rast atbildes
uz jautājumiem par Eiropas Savienību*

**Bezmaksas tālruņa numurs (*):
00 800 6 7 8 9 10 11**

(*) Informāciju sniedz bez maksas, tāpat arī lielākā daļa zvanu ir bezmaksas (izņemot dažus operatorus, viesnīcas vai taksofonus).

Papildu informācija par Eiropas Savienību ir pieejama portālā *Europa*
(<http://europa.eu>).

Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2015. gads

Print	ISBN 978-92-79-49098-9	doi:10.2880/896162	KB-02-13-228-LV-C
PDF	ISBN 978-92-79-49099-6	doi:10.2880/776917	KB-02-13-228-LV-N

© Eiropas Savienība, 2015. gads
Reproducēšana ir atļauta, ja tiek norādīts avots.

SATURS

- 5** Ievads
- 9** **Vispārīgi principi**
1.–6. pamatnostādne
- 23** **Dažādas tiesību akta daļas**
7.–15. pamatnostādne
- 47** **Iekšējas un ārējas atsauces**
16. un 17. pamatnostādne
- 57** **Grozošie akti**
18. un 19. pamatnostādne
- 67** **Nobeiguma noteikumi, atcelšana un pielikumi**
20., 21. un 22. pamatnostādne

IEVADS OTRAJAM IZDEVUMAM

Vairāk nekā desmit gadus Kopējā praktiskā rokasgrāmata ir pierādījusi savu lietderīgumu Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas tiesību aktu skaidras un precīzas redakcijas nodrošināšanai. Tajā iekļautie principi šīm trim iestādēm ir orientieris tiesību aktu izstrādes jautājumos.

Tomēr, kopš pirmā rokasgrāmatas izdevuma publicēšanas 2000. gadā ir notikušas vairākas izmaiņas tajā, kas šobrīd ir Savienības tiesības. Bija nepieciešams apvienot jaunā izdevumā gan daļējus atjauninājumus, kas jau pieejami tiešsaistē, gan pielāgošanu jaunumiem, kas ieviesti ar Lisabonas līgumu¹.

Šis izdevums vairākos aspektos ir vienkāršots un ņem vērā jaunākās izmaiņas. Ir gaidāmi arī turpmāki pilnveidojumi, un attiecīgajā brīdī Tiesību aktu izstrādes pārdomu darba grupai², kura turpmāk būs atbildīga par tās pastāvīgu atjaunināšanu, tie būs jāiekļauj rokasgrāmatas tekstā.

Kopējā praktiskā rokasgrāmata ir izstrādes vispārējo principu pamatne. Katra iestāde rokasgrāmatu izmanto kopā ar citiem instrumentiem, kuri ietver konkrētus standarta formulējumus un detalizētākus piemērošanas noteikumus.

Lai rokasgrāmata, šādi pielāgota un atjaunota, turpina veicināt Savienības tiesību aktu kvalitāti.

Briselē, 2013. gada 11. jūlijā

*Eiropas Parlamenta
Juridiskā dienesta vārdā*

Christian PENNERA
juriskonsults

*Padomes
Juridiskā dienesta vārdā*

Hubert LEGAL
juriskonsults

*Komisijas
Juridiskā dienesta vārdā*

Luis ROMERO REQUENA
ģenerāldirektors

¹ Šī izdevuma nolūkiem bija jāpielāgo arī kopējo pamatnostādņu, kas pieņemtas ar 1998. gada Iestāžu nolīgumu (skatīt pirmā izdevuma ievadu) un kas ievada rokasgrāmatas iedalījumus, redakcijas atsevišķi aspekti, lai atspoguļotu minētās izmaiņas.

² Pārdomu darba grupa tika izveidota 2010. gadā, lai veicinātu sadarbību starp šīm trim iestādēm tiesību aktu izstrādes jautājumos.

IEVADS PIRMAJAM IZDEVUMAM

Lai Kopienas tiesību aktus būtu vieglāk uztvert un pareizi īstenot, ir svarīgi nodrošināt, lai tie būtu labi izstrādāti. Kopienas iestāžu pieņemtajiem tiesību aktiem jābūt izstrādātiem saprotami un konsekventi saskaņā ar vienotiem noformējuma un tiesību aktu izstrādes principiem, lai pilsoņi un uzņēmēji var noskaidrot savas tiesības un pienākumus un lai tiesas var tos piemērot, un lai vajadzības gadījumā dalībvalstis laicīgi var šos tiesību aktus pareizi transponēt.

Kopš Eiropadomes sanāksmes Edinburgā 1992. gadā vajadzība pēc labāka likumdošanas procesa – ar skaidrākiem, vienkāršākiem tiesību aktiem, kas atbilst labai tiesību aktu izstrādes praksei, – ir atzīta visaugstākajā politiskajā līmenī. Gan Padome, gan Komisija ir spērusi soļus, lai sasniegtu šo mērķi³. To vēlreiz apstiprināja Deklarācija Nr. 39 par Kopienas tiesību aktu izstrādes kvalitāti, kas ir pievienota Amsterdamas līguma Nobeiguma aktam. Šīs deklarācijas rezultātā trīs iestādes, kas ir iesaistītas Kopienas tiesību aktu pieņemšanā – Eiropas Parlaments, Padome un Komisija – pieņēma kopīgas pamatnostādnes ar mērķi uzlabot Kopienas tiesību aktu izstrādes kvalitāti, 1998. gada 22. decembrī noslēdzot Iestāžu nolīgumu⁴.

Šo rokasgrāmatu saskaņā ar minēto nolīgumu sagatavojuši trīs Juridiskie dienesti, lai tālāk izvērstu pamatnostādņu saturu un izskaidrotu to sekas, komentējot katru pamatnostādni atsevišķi un ilustrējot tās ar piemēriem. Tā paredzēta ikvienam, kas iesaistīts izplatītāko Kopienas tiesību aktu veidu izstrādē. Turklāt tai būtu jāiedvesmo iestādes ikviena tiesību akta izstrādē, vai tas būtu saskaņā ar Kopienas Līgumiem vai saskaņā ar tām Līguma par Eiropas Savienību sadaļām, kas attiecas uz kopējo ārpolitiku un drošības politiku, kā arī policijas un tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās.

Kopējā praktiskā rokasgrāmata jālieto kopā ar citiem specifiskākiem instrumentiem, tādiem kā Eiropas Savienības Padomes aktu izstrādes rokasgrāmata, Komisijas tiesību aktu izstrādes rokasgrāmata, Iestāžu publikāciju noformēšanas rokasgrāmata, ko publicējis Eiropas Kopienu Oficiālo publikāciju birojs, vai modeļi *LegisWrite*. Turklāt vienmēr ir noderīgi un bieži vien nepieciešami skatīt attiecīgos Līgumu noteikumus un svarīgākos pamataktus konkrētajā nozarē.

³ Padomes 1993. gada 8. jūnija Rezolūcija par Kopienas tiesību aktu izstrādes kvalitāti (OV C 166, 17.6.1993., 1. lpp.).

Komisijas vispārīgās pamatnostādnes tiesību aktu izstrādes jomā (SEC dokuments (1995) 2255/7, 18.1.1996.).

⁴ 1998. gada 22. decembra Iestāžu nolīgums par kopīgām pamatnostādnēm attiecībā uz Kopienu tiesību aktu izstrādes kvalitāti (OV C 73, 17.3.1999., 1. lpp.).

Aicinām visu trīs iestāžu darbiniekus izmantot šo rokasgrāmatu un pilnveidot to, sniedzot savus komentārus. Tos jebkurā laikā var iesūtīt Iestāžu darba grupai par tiesību aktu izstrādes kvalitāti, kas pastāvīgi atjauninās rokasgrāmatu.

Trīs Juridiskie dienesti cer, ka šī rokasgrāmata palīdzēs visiem, kas jebkādā veidā ir iesaistīti tiesību aktu izstrādē iestādēs. Tie varēs strādāt pie kopīgā mērķa nodrošināt Eiropas pilsoņus ar tiesību aktiem, kas skaidri izklāsta Eiropas Savienības mērķus un līdzekļus, kurus tā izmanto to sasniegšanai.

Briselē, 2000. gada 16. martā

*Eiropas Parlamenta
Juridiskā dienesta vārdā*
Gregorio GARZÓN CLARIANA
juriskonsults

*Eiropas Savienības Padomes
Juridiskā dienesta vārdā*
Jean-Claude PIRIS
juriskonsults

*Eiropas Komisijas
Juridiskā dienesta vārdā*
Jean-Louis DEWOST
ģenerāldirektors

Vispārīgi principi

1.–6. pamatnostādne

1.

SAVIENĪBAS TIESĪBU AKTUS FORMULĒ SKAIDRI,
VIENKĀRŠI UN PRECĪZI*.

- 1.1.** Izstrādātajam tiesību aktam jābūt:
- > **skaidram**, viegli saprotamam un nepārprotamam;
  - > **vienkāršam**, kodolīgam, bez nevajadzīgiem elementiem;
  - > **precīzam**, lai lasītājam nerastos nekādas neskaidrības.
- 1.2.** Šis saprātīguma princips izsaka arī vispārīgos tiesību principus, tādus kā:
- > pilsoņu vienlīdzība likuma priekšā tajā nozīmē, ka likumam jābūt pieejamam un saprotamam visiem;
  - > juridiskā noteiktība, proti, būtu jāspēj paredzēt, kā tiesību aktu piemēros.
- 1.2.1.** Šis princips ir īpaši svarīgs attiecībā uz Savienības tiesību aktiem. Tiem jāiekļaujas sistēmā, kas ir ne vien sarežģīta, bet arī daudzkulturāla un daudzvalodīga (sk. 5. pamatnostādni).
- 1.2.2.** Šo principu lieto divu iemeslu dēļ: pirmkārt, lai padarītu tiesību aktus saprotamākus; otrkārt, lai izvairītos no strīdiem, kas rodas slikti izstrādātu tiesību aktu dēļ.
- 1.3.** Neskaidrus noteikumus Eiropas Savienības Tiesa var interpretēt šauri. Ja tā notiek, būs panākts tieši pretējs efekts tam, kas bija iecerēts, iekļaujot tekstā neskaidrus formulējumus ar domu risināt sarunu problēmas par attiecīgo noteikumu⁵.
- 1.4.** Skaidrs, ka prasība pēc vienkāršības var būt konfliktā ar prasību pēc precizitātes. Vienkāršošana bieži vien notiek uz precizitātes rēķina, un otrādi. Praksē jāpanāk līdzsvars, lai noteikums būtu pēc iespējas precīzs, nekļūstot pārāk grūti saprotams. Šis līdzsvars var būt atšķirīgs atkarībā no noteikuma adresāta (sk. 3. pamatnostādni).

* Šajā Praktiskās rokasgrāmatas izdevuma latviešu valodas versijā pamatnostādnes, kā arī pārējais teksts tika pielāgoti, lai cita starpā ņemtu vērā arī Lisabonas līguma ieviestos grozījumus.

⁵ Skatīt spriedumu lietā C-6/98 *ARD/Pro Sieben* (*Recueil* 1999, I-7599. lpp.).

Teksta piemērs, kur nav panākts šis līdzsvars

“Obligātu [produktu] marķēšanas sistēmu ievieš, un tā ir obligāta visās dalībvalstīs no 2000. gada 1. janvāra. Tomēr šī obligātā sistēma neizslēdz iespēju dalībvalstij lemt par sistēmas piemērošanu pēc izvēles [attiecībā uz produktu], ko pārdod šajā pašā dalībvalstī.”

- 1.4.1. Autoram jācenšas normatīvo nolūku sadalīt vienkāršos jēdzienos, lai varētu to vienkārši formulēt. Cik vien iespējams, būtu jālieto ikdienas valoda. Ja nepieciešams, izteiksmes skaidrībai būtu jādominē pār stila izteiksmību. Piemēram, būtu jāizvairās no sinonīmu un dažādu izteicienu lietošanas vienas un tās pašas domas izteikšanai.
- 1.4.2. Ja izstrādātais tiesību akts ir gramatiski pareizs un tajā ir ievēroti interpunkcijas likumi, tas atvieglo teksta pareizu uztveri tā izstrādes valodā, kā arī tā tulkošanu pārējās valodās (sk. 5. pamatnostādni).

2.

SAVIENĪBAS TIESĪBU AKTUS IZSTRĀDĀ, ŅEMOT VĒRĀ ATTIECĪGĀ TIESĪBU AKTA VEIDU UN JO ĪPAŠI TO, VAI TAS IR VAI NAV SAISTOŠS (REGULA, DIREKTĪVA, LĒMUMS, IETEIKUMS VAI CITS TIESĪBU AKTS).

- 2.1. Dažādiem tiesību aktiem ir katram savs standarta noformējums un standarta formulējumi (sk. 15. pamatnostādni).
- 2.2. Tiesību akta izstrādes stilā būtu jāņem vērā tiesību akta veids.
  - 2.2.1. Tā kā regulas ir tieši piemērojamas un pilnībā saistošas, to noteikumiem jābūt izstrādātiem tā, lai adresātiem nerastos šaubas par tiesībām un pienākumiem, kas no tiem izriet; tādēļ jāizvairās atsaukties uz dalībvalstu starpniekiestādēm, izņemot gadījumus, kad tiesību akts paredz dalībvalstu papildu darbības.

Piemērs:

“Katrā uzņēmumā ir reģistrs ...”

2.2.2. Direktīvas ir adresētas dalībvalstīm.

Piemērs:

“Dalībvalstis nodrošina, ka katrā uzņēmumā ir reģistrs ...”

Turklāt tās nav pārāk detalizētas, lai dalībvalstīm paliktu pienācīga rīcības brīvība to transponēšanā. Ja pamatdaļa ir pārāk detalizēta un neatstāj šādu rīcības brīvību, atbilstīgs instruments drīzāk būs regula, nevis direktīva.

2.2.3. Lēmumi būtu jāizstrādā ņemot vērā to adresātus, tomēr ir būtiski, lai tie atbilstu vispārpiemērojamu aktu noformēšanas formālajiem noteikumiem.

Piemērs:

“[Dalībvalsts] var saņemt finansiālu palīdzību no Savienības saistībā ar Āfrikas cūku mēra uzliesmojumu, ko apstiprināja ...”

2.2.4. Formulējot ieteikumus, jāņem vērā, ka to noteikumi nav saistoši.

Piemērs:

“Dalībvalstīm ieteicams ...”

2.3. Izstrādājot tiesību aktu, būtu jāņem vērā arī tas, vai akts ir vai nav saistošs.

2.3.1. Darbības vārdu un laiku izvēle dažādos tiesību aktu veidos un dažādās valodās, kā arī apsvērumos un pamatdaļās ir atšķirīga (sk. 10. un 12. pamatnostādni).

2.3.2. Saistošu tiesību aktu pamatdaļās franču valodā lieto tagadni, turpretim angļu valodā parasti lieto palīgdarbības vārdu *shall*, kam seko darbības vārds nenoteiksmē. Abās šajās valodās būtu pēc iespējas jāizvairās no nākotnes formas lietošanas. Latviešu valodā saistošu tiesību aktu pamatdaļās attiecīgi lieto īstenības izteiksmes vienkāršo tagadni, kas izsaka pastāvīgu darbību.

2.3.3. Turpretim nesaistošos tiesību aktos nedrīkst lietot pavēles formas vai konstrukcijas, vai noformējumu, kas pārāk līdzinās saistošos tiesību aktos lietotajam.

3.

IZSTRĀDĀJOT TIESĪBU AKTUS, ŅEM VĒRĀ PERSONAS, KURĀM TOS PAREDZĒTS PIEMĒROT, LAI TĀS VARĒTU NEPĀRPROTAMI NOSKAIDROT SAVAS TIESĪBAS UN PIENĀKUMUS, KĀ ARĪ PERSONAS, KURĀM ŠIE AKTI BŪS JĀĪSTENO.

- 3.1.** Tiesību aktiem ir dažādas adresātu kategorijas, sākot no sabiedrības kopumā līdz speciālistiem konkrētās jomās. Katrai kategorijai ir tiesības sagaidīt, ka lietotā valoda būs viņiem saprotama.
- 3.2.** Tas, ka ņem vērā dažādas tiesību aktu adresātu kategorijas, nosaka atšķirības gan šo aktu pamatojumos, gan pamatdaļās.
- 3.3.** No tā arī ir atkarīgs, cik viegli būs tiesību aktu transponēt.
- 3.4.** Papildus adresātiem tiesību akti ir saistīti ar dažāda līmeņa valsts iestāžu pārstāvju, piemēram, valsts civildienesta ierēdņu, zinātnieku un tiesnešu, iesaistīšanos. Tiesību akta valodā tas būtu jāņem vērā; teksti var ietvert tehniskas prasības, kuru īstenošanu veic attiecīgās nozares speciālisti.

Uz mērķgrupu orientēta tiesību akta piemērs:

"3. pants

Naudas viltojumu analīzes centrs un viltotās naudas datu bāze

1. ECBS Naudas viltojumu analīzes centru (NVAC) un viltotās naudas datu bāzi (VNDB) izveido un vada ECB pārraudzībā. NVAC izveide ir domāta, lai centralizētu datu tehnisko analīzi par ECB un VCB izdoto euro banknošu viltošanu. Visus būtiskos tehniskos un statistikas datus, kas attiecas uz euro banknošu viltošanu, centralizēti uzglabā VNDB.
2. ...
3. Ņemot vērā juridiskos ierobežojumus, VCB nodrošina NVAC ar to rīcībā esošo jaunāko veidu euro banknošu viltojumu oriģināliem tehniskās izmeklēšanas un centrālās klasifikācijas nolūkos. VCB veic provizorisku novērtējumu, vai konkrētais viltojums pieder pie klasificēta veida vai jaunas kategorijas."

4.

TIESĪBU AKTU NOTEIKUMI IR KODOLĪGI, UN TO SATURS IR PĒC IESPĒJAS VIENDABĪGS. BŪTU JĀIZVAIRĀS NO PĀRLIEKU GARIEM PANTIEM UN TEIKUMIEM, NEVAJADZĪGI SAREŽĢĪTIEM FORMULĒJUMIEM UN PĀRMĒRĪGAS SAĪSINĀJUMU IZMANTOŠANAS.

- 4.1.** Labu tiesību aktu stilu raksturo teksta galveno domu kodolīgs formulējums. Ilustrējoši noteikumi, kuru mērķis ir tekstu padarīt skaidrāku lasītājam, var radīt interpretācijas problēmas.
- 4.2.** Tekstam vajadzētu būt konsekventam visā dokumentā.
  - 4.2.1.** Visā tiesību aktā jāņem vērā tā darbības joma. Noteiktās tiesības un pienākumi nedrīkst pārsniegt to, kas minēts kā konkrētā akta darbības jomā esošs, kā arī nedrīkst skart citas jomas.
  - 4.2.2.** Tiesībām un pienākumiem jābūt saskaņotiem, un tie nedrīkst būt pretrunīgi.
  - 4.2.3.** Tekstā, kas pēc savas būtības ir pagaidu rakstura, nedrīkst ietvert pastāvīgus noteikumus.
- 4.3.** Tiesību aktiem vajadzētu būt konsekventiem arī attiecībā pret citiem Savienības tiesību aktiem.
  - 4.3.1.** Jo īpaši jāizvairās no pārklāšanās un pretrunīguma saistībā ar citiem tiesību aktiem konkrētajā nozarē.
  - 4.3.2.** Jāizvairās arī radīt šaubas par citu tiesību aktu piemērojamību (sk. arī 21. pamatnostādni).
- 4.4.** Katrā teikumā būtu jāizsaka tikai viena doma, bet pantā (ciktāl tajā ir vairāk nekā viens teikums) jāapvieno vairākas savstarpēji loģiski saistītas domas. Teksts jāsadala viegli aptveramās vienībās (sk. tabulu pie 15. pamatnostādnes), sekojot pamatojuma domas attīstībai, jo pārāk blīvu teksta bloku ir grūti uztvert gan acīm, gan prātam. Taču tas nedrīkst novest pie teikumu mākslīgas un nepamatotas sadalīšanas.

4.5. Katra panta struktūrai jābūt pēc iespējas vienkāršākai.

4.5.1. Interpretācijas dēļ nav nepieciešams un skaidrības labad nav vēlams, lai viens pants aptvertu visus reglamentējamā temata aspektus. Bieži vien ir labāk šos aspektus iztirzāt vairākos pantos, kas apvienoti vienā iedaļā (sk. 15. pamatnostādni).

4.5.2. Jo īpaši agrīnās tiesību akta izstrādāšanas stadijās pantu struktūrai nevajadzētu būt pārāk sarežģītai. Tiesību aktu projektus un priekšlikumus apspriedīs un par tiem centīsies vienoties visas pieņemšanas procedūras laikā, kas vairākumā gadījumu novedīs pie tālākiem papildinājumiem un precizējumiem. Arī turpmākos tiesību akta grozījumus, kuru bieži vien ir daudz, būs grūti iekļaut jau pārblīvotos pantos.

Šiem principiem neatbilstīga teksta piemērs :

“4. Dalībvalstis var pieņemt pasākumus, lai atkāptos no 2. punkta attiecībā uz noteiktu informācijas sabiedrības pakalpojumu, ja ir ievēroti šādi nosacījumi:

- a) pasākumi ir:
  - i) nepieciešami dēļ viena no šādiem iemesliem:
    - sabiedriskā kārtība, jo īpaši kriminālpārskāpumu novēršana, izmeklēšana, atklāšana un kriminālvajāšana, ietverot nepilngadīgo aizsardzību un cīņu pret naida celšanu, rases, dzimuma, ticības vai tautības dēļ un cilvēka cieņas aizskaršanu,
    - sabiedrības veselības aizsardzība,
    - sabiedrības drošība, ietverot valsts drošības un aizsardzības nodrošināšanu,
    - patērētāju aizsardzība, ietverot investoru aizsardzību;
  - ii) pieņemti pret noteiktiem informācijas sabiedrības pakalpojumiem, kas ierobežo i) punktā minētos mērķus vai kas rada nopietnas aizdomas, ka tie varētu ierobežot šos mērķus;
  - iii) samērīgi ar šiem mērķiem;
- b) pirms attiecīgo pasākumu pieņemšanas, neskarot tiesvedību, tostarp pirmstiesas izmeklēšanu un darbības, kas veiktas kriminālizmeklēšanā, dalībvalsts ir:
  - prasījusi 1. punktā minētajai dalībvalstij pieņemt pasākumus, taču tā šādus pasākumus nav pieņēmusi, vai tie bijuši nepiemēroti,
  - paziņojusi Komisijai un 1. punktā minētajai dalībvalstij par savu nodomu pieņemt šādus pasākumus.”

- 4.6.** Dažkārt vieglāk ir veidot sarežģītus teikumus, nevis papūlēties veikt sintēzi, kuras rezultātā tiek panākts skaidrs formulējums. Taču šādi centieni ir būtiski, lai izstrādātu viegli uztveramu un iztulkojamu tekstu.
- 4.7.** Lietoto saīsinājumu daudzums ir atkarīgs no iespējamiem adresātiem. Saīsinājumiem vajadzētu būt adresātiem pazīstamiem, vai arī to nozīme ir skaidri jānorāda pirmajā lietošanas reizē (piemēram, "Eiropas Centrālā banka (ECB)"; "starptautiskais bankas konta numurs (IBAN)").

5.

VISĀ TIESĪBU AKTU IZSTRĀDES UN PIENĒMŠANAS PROCESĀ, IZVĒLOTIES TERMINUS UN TEIKUMU KONSTRUKCIJAS, ŅEM VĒRĀ TO, KA SAVIENĪBAS TIESĪBU AKTI IR DAUDZĀS VALODĀS; PIESARDZĪGI IZMANTO JĒDZIENUS UN TERMINOLOĢIJU, KAS IR RAKSTURĪGI VIENAS KONKRĒTAS VALSTS TIESĪBU SISTĒMAI.

- 5.1.** Personai, kas izstrādā vispārpiemērojamu tiesību aktu, vienmēr jāapzinās, ka tekstam jāatbilst Padomes Regulas Nr. 1 prasībām, kas paredz visu oficiālo valodu lietošanu tiesību aktos. Tas izvirza papildus prasības salīdzinājumā ar tām, kas attiecas uz valsts līmeņa tiesību akta izstrādāšanu.
- 5.2.** **No vienas puses,** oriģinālajam tekstam jābūt īpaši vienkāršam, skaidram un tiešam, jo jebkurš pārlieku sarežģīts formulējums vai neskaidrība, lai cik sāka, var novest pie neprecizitātēm, aptuvenībām vai patiesi kļūdaina tulkojuma vienā vai vairākās Savienības valodās.

Nevēlama formulējuma piemērs:

"Produkta X tirgus cenas ir ražotāja cenas, kas neietver valsts nodokļus un nodevas:

- a) tās ir svaiga blokos sapakota produkta cenas;
- b) tās palielina par EUR X, lai nosegtu nepieciešamās transporta izmaksas.”

Šajā gadījumā ir labāk atteikties no uzskaitīšanas, un ir ieteicams šāds teksts:

“Produkta X tirgus cenas ir svaiga blokos sapakota produkta ražotāja cenas, kas neietver valsts nodokļus un nodevas.

Šīs cenas palielina par EUR X, lai nosegtu nepieciešamās transporta izmaksas.”

- 5.2.1.** Būtu jāizvairās no eliptiskiem vai īsinātiem frāzes veidojumiem. Runa ir par frāzēm, kurās autors, cenšoties izteikt domu ar pēc iespējas mazāk vārdiem, rada tik sarežģītu formulējumu, ka tam nepieciešams paskaidrojums.

Nevēlama formulējuma piemērs:

“Ja ražojumi neatbilst 5. panta prasībām, dalībvalstis veic visus nepieciešamos pasākumus, lai ierobežotu vai aizliegtu šo ražojumu tirdzniecību vai nodrošinātu to izņemšanu no tirgus, citādā gadījumā piemērojot sankcijas, ko noteikušas dalībvalstis.”

Ieteicamais teksts:

“Ja ražojumi neatbilst 5. pantā noteiktajām prasībām, dalībvalstis veic visus nepieciešamos pasākumus, lai ierobežotu vai aizliegtu šo ražojumu tirdzniecību vai nodrošinātu to izņemšanu no tirgus.

Dalībvalstis nosaka sankcijas, ko piemēro gadījumos, kad šie ierobežojumi un aizliegumi nav ievēroti vai nav veikta izņemšana no tirgus.”

- 5.2.2.** Būtu jāizvairās arī no pārāk sarežģītiem teikumiem, kurus veido vairākas frāzes, palīgteikumi vai iekavas (iestarpinājumi).

Nevēlama formulējuma piemērs:

“Darba rezultātiem jābūt pieejamiem visām līgumslēdzējām pusēm, taču ņemot vērā, ka zinātniskās pētniecības institūtiem ir iespēja rezervēt tiesības izmantot rezultātus turpmākajos zinātniski pētnieciskajos projektos.”

Ieteicamais teksts:

“Darba rezultātiem jābūt pieejamiem visām līgumslēdzējām pusēm. Tomēr zinātniskās pētniecības institūti var rezervēt tiesības izmantot šos rezultātus turpmākajos zinātniski pētnieciskajos projektos.”

- 5.2.3.** Jābūt skaidrai gramatiskajai saistībai starp dažādiem teikuma elementiem. Piemēram, nebūtu jārodas šaubām par to, vai īpašības vārds attiecas tikai uz vienu lietvārdu vai uz vairākiem.

Nevēlama formulējuma piemērs:

“... valsts skolas un slimnīcas ...”

Ieteicamais teksts:

“... valsts skolas un valsts slimnīcas ...”

- 5.2.4.** Būtu jāizvairās arī no žargona, atsevišķiem modē nākušiem vārdiem vai latīņu valodas izteicieniem, kas lietoti citā, nevis to vispārpieņemtajā juridiskajā nozīmē.

- 5.3.** **No otras puses, tikai kādai valodai vai kādai valsts tiesību sistēmai raksturīgu izteicienu un frāžu (jo īpaši juridisko terminu) lietojums palielina tulkošanas problēmu risku.**

Tiesību aktu izstrādātājiem jo īpaši jāpatur prātā divi aspekti.

- 5.3.1.** Dažiem plaši izplatītiem izteicieniem teksta izstrādes valodā bieži vien nav ekvivalenta citās Savienības valodās. Tādēļ minētajās valodās tos var iztulkot vienīgi aprakstoši vai aptuveni, bet tas izraisa semantiskas atšķirības dažādās valodu versijās. Tādēļ pēc iespējas būtu jāizvairās no izteicieniem, kas pārāk raksturīgi tikai vienai valodai.

- 5.3.2.** Juridiskās terminoloģijas ziņā būtu jāizvairās no terminiem, kas ir pārāk cieši saistīti ar konkrētu valsts tiesību sistēmu.

Piemērs:

Jēdzienam “*faute*”, kas labi pazīstams Francijas tiesībās, nav precīza ekvivalenta citās tiesību sistēmās (jo īpaši Anglijas un Vācijas tiesībās); atkarībā no konteksta tā vietā jālieto tādi termini kā “*illégalité*”, “*manquement*” (saistībā ar pienākumu) un citi, kurus var viegli iztulkot citās valodās (“nelikumība”, “pārkāpums” u. c.).

- 5.4.** Ņemot vērā Savienības tiesību īpatnības un tajās lietoto terminoloģiju, cik vien iespējams, jācenšas nodrošināt, lai tie, kam jāpiemēro vai jāinterpretē tiesību akts attiecīgajā dalībvalstī (ierēdņi, tiesneši, juristi utt.), neuzvertu to kā “tulkojumu” sliktā nozīmē, bet gan kā tekstu, kas atbilst noteiktam likumdošanas stilam. Grūti saprotami teksti, pārblīvēti ar aizguvumiem, burtiskiem tulkojumiem vai žargonu, lielā mērā ir iemesls pret Savienības tiesībām vērstai kritikai, un rezultātā tās tiek uzvertas kā atsvešinātas.

- 5.5.** Visbeidzot divas galvenokārt praktiska rakstura piezīmes par saistību starp oriģināltekstu un tā tulkojumu.
- 5.5.1.** Pirmkārt, izstrādātājam jānodrošina, ka tulkotājs uzreiz var noteikt oriģināltekstā izmantotos avotus. Ja kāda rindkopa oriģināltekstā ir ņemta no jau pastāvoša formulējuma (Līguma, direktīvas, regulas utt.), tam jābūt skaidri redzamam tekstā vai atsevišķi norādītam, vajadzības gadījumā izmantojot atbilstīgus elektroniskos līdzekļus. Pastāv risks, ka jebkurš slēpts citāts bez atsauces uz avotu tiks brīvi iztulkots vienā vai vairākās valodās, kaut arī autors būs īpaši vēlējies izmantot jau pastāvoša noteikuma formulējumu.
- 5.5.2.** Otrkārt, izstrādātājam būtu jāapzinās, ka tulkotāju un vispār visu dienestu, kas veic teksta valodniecisko pārbaudi, komentāri var būt ārkārtīgi noderīgi. Šādas pārbaudes dod iespēju atrast kļūdas un neskaidrības oriģināltekstā arī pēc gara izstrādes laikposma, kā arī, un varbūt jo īpaši tad, kad dokumenta projektu daudzkārt apsprieduši vairāki cilvēki. Atrastās problēmas tad var tikt darītas zināmas autoram. Daudzos gadījumos labākais risinājums ir izdarīt izmaiņas oriģināltekstā, nevis tulkojumā.

6.

TERMINOLOĢIJU KONKRĒTĀ TIESĪBU AKTĀ IZMANTO TĀ, LAI NODROŠINĀTU KONSEKVENCĪ GAN PAŠĀ DOKUMENTĀ, GAN ATTIECĪBĀ UZ SPĒKĀ ESOŠAJIEM DOKUMENTIEM, JO ĪPAŠI TAJĀ PAŠĀ JOMĀ.

IDENTISKUS JĒDZIENUS IZSAKA AR TIEM PAŠIEM TERMINIEM, PĒC IESPĒJAS SAGLABĀJOT TO NOZĪMI IKDIENAS, JURIDISKAJĀ VAI TEHNISKAJĀ VALODĀ.

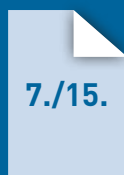
- 6.1.** Lai tiesību aktu būtu vieglāk uztvert un interpretēt, tam jābūt konsekventam. Var nošķirt formālu konsekvenci, kas attiecas vienīgi uz terminoloģijas jautājumiem, un saturisku konsekvenci plašākā nozīmē, kas attiecas uz visa akta loģiku kopumā.

Formāla konsekvence

- 6.2.** Terminoloģiska konsekvence nozīmē, ka viena jēdziena izteikšanai jāizmanto vieni un tie paši termini un ka vienādus terminus nedrīkst izmantot atšķirīgu jēdzienu izteikšanai. Mērķis ir panākt, lai par termina nozīmi nebūtu nekādu neskaidrību, pretrunīgu viedokļu vai šaubu. Tādējādi katrs termins ir jālieto vienveidīgi, to attiecinot uz vienu un to pašu jēdzienu, un cita jēdziena izteikšanai jāizvēlas cits termins.
- 6.2.1.** Tas attiecas ne tikai uz atsevišķa tiesību akta noteikumiem, tostarp pielikumiem, bet arī uz saistīto tiesību aktu noteikumiem, jo īpaši īstenošanas aktiem un visiem citiem tiesību aktiem tajā pašā nozarē. Kopumā ņemot, terminoloģijai jābūt saskaņotai ar spēkā esošajiem tiesību aktiem.
- 6.2.2.** Vārdi jālieto to parastajā nozīmē. Ja vārdam ir viena nozīme ikdienas vai tehniskajā valodā, bet cita nozīme juridiskajā valodā, frāze jāformulē tā, lai izvairītos no jebkādam neskaidrībām.
- 6.2.3.** Lai nodrošinātu precizitāti un izvairītos no interpretācijas problēmām, terminu var būt nepieciešams definēt (sk. 14. pamatnostādni).

Saturiska konsekvence

- 6.3.** Terminoloģijas konsekvence jāpārbauda arī attiecībā uz paša tiesību akta saturu. Aktā nedrīkst būt iekšējas pretrunas.
- 6.4.** Definīcijas jāievēro visā tiesību aktā. Definētie termini jālieto konsekventi, un to nozīme nedrīkst atšķirties no definīcijās sniegtās.

Dažādas tiesību akta daļas

7.-15. pamatnostādne

7.**VISUS VISPĀRPIEMĒROJAMOS TIESĪBU AKTUS
IZSTRĀDĀ SASKAŅĀ AR STANDARTA STRUKTŪRU
(NOSAUKUMS – PREAMBULA – PAMATDAĻA –
PIELIKUMI, JA VAJADZĪGS).**

- 7.1.** Nosaukumā ir ietverta visa informācija, kas kalpo akta identifi-
cēšanai. Tam var sekot konkrēta tehniska informācija (atsauce uz
autentiskās valodas versiju, vai dokuments attiecas uz EEZ, kārtas
numurs), ko nepieciešamības gadījumā ievieto starp nosaukumu un
preambulu.
- 7.2.** Preambula ir viss, kas atrodas starp tiesību akta nosaukumu
un pamatdaļu, proti, norādes, apsvērumi un standartfrāzes, kas
iekļautas pirms un pēc tiem.
- 7.3.** Pamatdaļa ir tiesību akta normatīvā daļa. To veido panti, kas
var būt grupēti daļās, sadaļās, nodaļās un iedaļās (sk. tabulu pie
15. pamatnostādnes), un tai var būt pievienoti pielikumi.

Par standarta struktūras attiecīgām daļām skatīt atsevišķas
pamatnostādnes.

8.**TIESĪBU AKTA NOSAUKUMS SNIEDZ PĒC IESPĒJAS
ĪSU UN PILNĪGU INFORMĀCIJU PAR TIESĪBU AKTA
PRIEKŠMETU, KAS NEMALDINA LASĪTĀJU PAR
PAMATDAĻAS SATURU. VAJADZĪBAS GADĪJUMĀ AKTA
PILNAJAM NOSAUKUMAM VAR PIEVIENOT SAĪSINĀTU
NOSAUKUMU.**

- 8.1.** Nosaukumam, tas ir, formulējumam, kas izvēlēts, lai nosaukumā
sniegtu konkrētu informāciju par galveno tiesību akta priekšmetu,
jo īpaši jābūt tādām, lai kļūtu skaidrs, uz ko tiesību akts attiecas
(vai neattiecas). Tam jāsniedz pēc iespējas skaidra informācija par
tiesību akta saturu. Izstrādātājam nebūtu jāpieblīvē nosaukums ar
lieku informāciju, bet drīzāk jāizmanto atslēgvārdi, kas raksturīgi
Savienības tiesību dažādajām jomām (šajā ziņā ir noderīgi izmantot
“spēkā esošo Eiropas Savienības tiesību aktu direktorijs” analītisko
rādītāju, kas pieejams Savienības tiesību datubāzē “EUR-Lex”).

Tādēļ izstrādātājam jāpārdomā, kādai informācijai būtu jāparādās nosaukumā, lai izlasīt konkrēto tiesību aktu mudinātu tieši to lasītāju, uz kuru tas attiecas (piemēram, ne visus lauksaimniekus, bet visus ābolu audzētājus).

- 8.2.** Tiesību akta nosaukumam jāatšķiras no citu spēkā esošu tiesību aktu nosaukumiem (taču sk. 8.3. punktu).
- 8.3.** Tiesību akti, ar kuriem groza agrāk pieņemtus tiesību aktus, ir īpašs gadījums. Šāda tiesību akta nosaukums ir nepilnīgs, ja tajā nav minēti visu tiesību aktu numuri, kurus tas groza. Bez šādas atsaucē nav iespējams atrast visus konkrētā akta grozījumus. Ja attiecīgā tiesību akta vienīgais mērķis ir grozīt citu aktu, min vai nu grozāmā tiesību akta kārtas numuru un tā nosaukumu, vai tā kārtas numuru un precīzu grozījuma priekšmetu (sk. 18.9. un 18.10. punktu). Toties, ja attiecīgais akts ietver autonomus noteikumus un tādējādi tikai pakārtoti groza citu aktu, norāda vienīgi grozītā akta numuru (sk. 19.3. punktu).

Saīsinātais nosaukums

- 8.4.** Tiesību akta saīsinātais nosaukums ir mazāk noderīgs Savienības tiesībās, kur tiesību aktus identificē ar burtu un skaitļu kombināciju (piemēram, "(ES) 2015/35"), nekā sistēmās, kur nepastāv šāda numurēšanas kārtība. Tomēr dažos gadījumos praksē tiek lietots saīsinātais nosaukums (piemēram, Regula (EK) Nr. 1234/2007 – "Vienotā TKO regula"). Neskatoties uz tā šķietamo vienkāršību, atsaucē uz tiesību aktiem, izmantojot saīsinātos nosaukumus, rada riskus Savienības tiesību aktu precizitātei un saskaņotībai. Tādējādi šī metode būtu jāizmanto tikai noteiktos gadījumos, kur tā būtiski veicina lasītāja izpratni.
- 8.5.** Būtu jāizvairās no saīsināta nosaukuma izveides, kad tiek pieņemts tiesību akts, to pievienojot aiz tiesību akta nosaukuma, jo tas tikai sarežģī nosaukumu, nenoregulējot jautājumu par šāda saīsināta nosaukuma izmantošanu vai neizmantošanu vai nu tiesību aktā, kas to izveido, vai vēlākos tiesību aktos.

Ņemot vērā 8.4. punktā izklāstīto atrunu, ir tomēr iespējams atsaukties uz tiesību aktu, izmantojot saīsinātu nosaukumu, lai veicinātu tiesību akta, kas ietver šādu atsauci, saprašanu. Šādā gadījumā izvēlētais saīsinātais nosaukums jāievieto iekavās un pēdīnās tiesību akta, kas ietver šādu atsauci, tekstā, kā tas tiek darīts ar jebkuru citu saīsinājumu.

Kopsavilkums

8.6. Tiesību akta pilnajā nosaukumā iekļauj:

- (1) informāciju par tiesību akta veidu (regula, direktīva, lēmums, attiecīgajā gadījumā – deleģētais, deleģētā vai īstenošanas);
- (2) attiecīgās jomas saīsinājumu vai akronīmu (ES, KĀDP vai *Euratom*), tiesību akta gadu un kārtas numuru⁶;
- (3) tiesību akta izdevējiestādes(-žu) nosaukumu(-us);
- (4) attiecīgi parakstīšanas datumu (aktiem, kas pieņemti saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru, budžetam un budžeta lēmumiem, kurus pieņēmuši Eiropas Parlaments un Padome) vai pieņemšanas datumu;
- (5) nosaukumu, proti, īsu informāciju par tiesību akta priekšmetu.

9.

NORĀDES PAREDZĒTAS TAM, LAI NORĀDĪTU TIESĪBU AKTA JURIDISKO PAMATU, KĀ ARĪ TĀ PIENĒMŠANAS PROCEDŪRAS GALVENĀS STADIJAS.

9.1. Norādes preambulas sākumā norāda uz:

- > tiesību akta juridisko pamatu, t. i., noteikumu, kas pilnvaro pieņemt attiecīgo aktu;
- > priekšlikumiem, iniciatīvām, ieteikumiem, lūgumiem vai atzinumiem, kas paredzēti Līgumos (procedūras aktus, kas nav paredzēti Līgumos, norāda vienā no pēdējiem apsvērumiem⁷); leģislatīvos aktos pievieno norādi par leģislatīvā akta projekta nosūtīšanu valstu parlamentiem un piemēroto likumdošanas procedūru (parasto likumdošanas procedūru vai īpašu likumdošanas procedūru).

⁶ Ar dažiem izņēmumiem, visi dokumenti, kas no 2015. gada 1. janvāra publicēti *Oficiālā Vēstneša "L"* sērijā, tiek numurēti pēc kārtas neatkarīgi no tiesību akta veida (regula, direktīva, lēmums vai cits tiesību akts): (joma) GGGG/N. Tiesību aktu, kas publicēti pirms minētā datuma, numerācija nemainās.

⁷ Tomēr, attiecībā uz atzinumiem, kas sniegti saskaņā ar komiteju procedūru, skatīt 10.18. punktu.

Izstrādātājam būtu jāpārbauda, vai norādēs iekļautais patiešām ir norāde un vai tas nebūtu jāmin citā tiesību akta daļā (sk. 9.13. un 9.14. punktu).

Noformējums

- 9.2.** Norādēm parasti ir standarta formulējums (latviski tās sākas ar vārdiem “ņemot vērā”).

Juridiskais pamats

- 9.3.** Pirmā norāde ir vispārīga atsauce uz Līgumu, kas ir uzsāktās darbības galvenais pamats.

Norādi formulē šādi:

“ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību ...”

vai, attiecīgā gadījumā,

“ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienību”,

vai

“ņemot vērā Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līgumu ...”.

Ja jāatsaucas uz vairākiem Līgumiem, tos min katru savā rindkopā šādā secībā: Līgums par Eiropas Savienību, Līgums par Eiropas Savienības darbību, Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līgums.

- 9.4.** Ja tiesību akta tiešais juridiskais pamats ir kāds Līguma noteikums, vispārīgo norādi papildina ar vārdiem “un jo īpaši”, kam seko konkrētais pants⁸.

Piemērs:

“ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 43. panta 2. punktu,”

- 9.5.** Turpretim, ja tiesību akta tiešais juridiskais pamats atrodams sekundārajos tiesību aktos⁹, attiecīgo aktu norāda otrajā norādē, aiz vārdiem “un jo īpaši” nosaucot attiecīgo pantu.

⁸ Ja tiesību akts pamatojas uz kādu Pievienošanās akta noteikumu, lieto šādu formulējumu – “ņemot vērā ... Pievienošanās aktu un jo īpaši tā ... pantu” vai “... un jo īpaši tā Protokola Nr. ... ... pantu,”.

⁹ Norāde uz sekundāra tiesību akta noteikumu ir šāda – norādē min pilnu nosaukumu, kam seko zemsvītras piezīme, kurā dod atsauci uz *Oficiālo Vēstnesi* (sērija, numurs, datums un lappuse).

Piemērs:

“ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,
ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 25. oktobra Regulu (ES) Nr. 1026/2012 par konkrētiem pasākumiem zivju krājumu saglabāšanas jomā attiecībā uz valstīm, kuras atļauj neilgtspējīgu zveju ( ), un jo īpaši tās 4. panta 1. punkta c) apakšpunktu,

( ) OV L 316, 14.11.2012., 34. lpp.”

- 9.6.** Juridiskais pamats būtu skaidri jānošķir no noteikumiem, kas nosaka pieņemamo lēmumu priekšmetu, nosacījumus un saturiskos aspektus. Tīri procesuāli noteikumi (piemēram, LESD 294. un 218. pants) neveido juridisko pamatu (tomēr, skatīt 9.7. punktu).
- 9.7.** Starptautiski nolīgumi, kas noslēgti saskaņā ar LESD 218. pantā noteikto procedūru, ir īpaši gadījumi.

Piemērs:

“ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 100. panta 2. punktu saistībā ar tā 218. panta 6. punkta a) apakšpunktu,”

- 9.8.** Ja tiesību aktā vairākos pantos ir izklāstīts turpmāk pieņemamo lēmumu priekšmets un citā pantā ir norādīta iestāde, kas ir tiesīga pieņemt minētos lēmumus, norāde jāsniedz tikai uz šo pēdējo pantu.
- 9.9.** Līdzīgi, ja kādā tiesību akta pantā vienā no tā punktiem ir norādīts pasākumu priekšmets un citā pilnvarojošie noteikumi, norādi ieteicams sniegt tikai uz punktu, kurā iekļauti pilnvarojošie noteikumi¹⁰, nevis visu pantu.

Piemēram, pieņemot sīki izstrādātus noteikumus par produktu tarifu kvotām, uz kuriem attiecas tirgu kopīga organizācija, norāde tiks sniegta uz Padomes Regulas (EK) Nr. 1234/2007 144. panta 1. punktu.

¹⁰ Ja punktā ir divi pilnvarojoši noteikumi, katrs savā daļā, piemēram, viens attiecībā uz Padomi un otrs – uz Komisiju, tad jāsniedz norāde uz atbilstīgo daļu.

Procesuālie akti

- 9.10.** Pēc norādēm attiecībā uz sagatavošanā esošiem aktiem, kas paredzēti Līgumos, un jo īpaši attiecībā uz atzinumiem, ko sniedzis Eiropas Parlaments, Revīzijas palāta, Eiropas Ekonomisko un sociālo lietu komiteja un Reģionu komiteja, jāseko zemsvītras piezīmei ar atsauci uz *Oficiālo Vēstnesi*, kurā akts publicēts (piemēram, OV C 17, 22.1.1996., 430. lpp.). Ja attiecīgais akts vēl nav publicēts, jānorāda tā datums.

Piemērs:

"[ ] 1996. gada 1. aprīļa atzinums (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēts)."

- 9.11.** Parastās vai īpašas likumdošanas procedūras gadījumā norādi par leģislatīvā akta projekta nosūtīšanu valstu parlamentiem formulē šādi:

"pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,"

Tajos pašos gadījumos, norādi par likumdošanas procedūru formulē šādi:

"saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,"

vai

"saskaņā ar īpašu likumdošanas procedūru,"

Parastās likumdošanas procedūras gadījumā, ja ir nepieciešams izmantot samierināšanas komiteju un ja samierināšana bijusi veiksmīga, norādi formulē šādi:

"saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru, ņemot vērā Samierināšanas komitejas ... gada ... apstiprināto kopīgo dokumentu,"

Norādei attiecībā uz likumdošanas procedūru seko zemsvītras piezīme, kurā norādīti visi procedūras posmi.

- 9.12.** Procesuāla norāde jāsniedz tiem tiesību aktiem, kuru pieņemšanas juridiskais pamats atsaucas uz pieņemšanas procedūru, kas aprakstīta citā Līguma pantā. Piemēram, LESD 132. panta 3. punktā (juridiskais pamats) ir atsauce uz procedūru, kas noteikta LESD 129. panta 4. punktā. Uz minēto procedūru būtu jāatsaucas tāpat kā uz parasto likumdošanas procedūru vai īpašu likumdošanas procedūru:

"saskaņā ar procedūru, kas paredzēta Līguma 129. panta 4. punktā,"

Atsauces, kas nav norādes

- 9.13.** Izstrādājot norādes, būtu jāseko līdzi, lai tās attiektos vai nu uz juridisko pamatu, vai uz procedūru. Ja pamatdaļas labākai izpratnei vai tās likumības pārbaudei nepieciešams atgādināt tādu noteikumu būtiskāko saturu, kas neveido juridisko pamatu, šāds atgādinājums būtu jāiekļauj apsvērumos. Vispārīgākas atsauces, kas sniedz vispārīgu informāciju, var dot paskaidrojuma rakstā.
- 9.14.** Uz LESD vispārīgiem institucionāliem noteikumiem (piemēram, 238. un 288. pants), kuri arī attiecas uz konkrēto aktu, nedrīkst sniegt norādi.

N.B. Atsauci uz noteiktiem sagatavošanas posmiem (tehnisko struktūrvienību atzinumiem, konsultācijām, kas nav paredzētas Līgumos) parasti sniedz apsvērumu beigās, lietojot šādus formulējumus: “[struktūras nosaukums] ir sniedzis atzinumu ...”, “apspriešanās ir notikusi ar (struktūras nosaukums) ...”.

Tomēr iekšējā nolīgumā vai Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju lēmumā, šādas atsauces atrodas norāžu beigās:

“apspriedusies ar Komisiju”

vai

“vienojusies ar Komisiju”.

10.

APSVĒRUMU MĒRĶIS IR KODOLĪGI PAMATOT PAMATDAĻAS BŪTISKOS NOTEIKUMUS, TOS NEPĀRRAKSTOT VAI NEPĀRFRĀZĒJOT. TAJOS NEIETVER TIESĪBU NORMAS VAI POLITISKĀS GRIBAS IZPAUSMES.

- 10.1.** Apsvērumi ir tā tiesību akta daļa, kas ietver tiesību akta pamatojumu, un tos ievieto starp norādēm un pamatdaļu. Pamatojumu ievada ar vārdiem “tā kā:”, kam seko numurēti punkti (sk. 11. pamatnostādni), kurus veido viens vai vairāki pabeigti teikumi. Pamatojumā nelieto saistošu valodu, un tam jābūt tādām, lai to nevarētu sajaukt ar pamatdaļu.
- 10.2.** Regulās, direktīvās un lēmumos jānorāda to izdošanas pamatojums. Mērķis ir panākt, lai ikviens, uz kuru tas attiecas, varētu noskaidrot apstākļus, kādos izdevējstāde lietojusi savas pilnvaras attiecībā uz konkrēto tiesību aktu¹¹, tādējādi dodot strīdā iesaistītajām pusēm iespēju aizstāvēt savas tiesības un Eiropas Savienības Tiesai – iespēju īstenot savas pārbaudes pilnvaras.
- 10.3.** Ja nepieciešams atgādināt tiesību akta vēsturisko kontekstu, fakti būtu jāmin hronoloģiskā secībā. Pamatojot atsevišķus tiesību akta noteikumus, cik vien iespējams, ievēro minēto noteikumu secību.

Ideālā gadījumā pamatojums ietver:

- īsu izklāstījumu par vērā ņemamajiem faktiem un tiesībām, kā arī
- secinājumu, ka līdz ar to ir nepieciešams vai ir piemēroti pieņemt pamatdaļā noteiktos pasākumus.

¹¹ Skatīt spriedumu lietā C-24/62 Vācija/EEK Komisija (*Recueil* 1963, 131. lpp.).

- 10.4.** Nav iespējams sniegt precīzākus norādījumus par Savienības tiesību akta pamatojuma saturu. Nav iespējams līdz vienādam formulējumam reducēt pamatojumus vispārējiem un atsevišķiem aktiem, kas attiecas uz dažādām jomām vai ir pieņemti atšķirīgos apstākļos.

Dažus pamatojuma pamatnoteikumus tomēr ir iespējams noteikt

- 10.5.** Apsvērumos būtu koncentrētā veidā jāsniedz tiesību akta pamatdaļas būtiskāko noteikumu motivācija:
- 10.5.1.** Apsvērumiem būtu jāveido patiess iemeslu izklāsts. Tajos nebūtu jāizklāsta tiesiskais pamats (kam jābūt norāžu daļā) un tajos nebūtu jāatkārto rindkopa no noteikuma, kas jau norādīts kā juridiskais pamats, kurš pilnvaro iestādi rīkoties. Turklāt apsvērumi, kas tikai konstatē tiesību akta priekšmetu vai atkārto vai pat pārfrāzē tā noteikumus, nesniedzot pamatojumu, ir lieki vai bezjēdzīgi.
- 10.5.2.** Nedrīkst iekļaut apsvērumus, kuros vienkārši minēts, ka būtu jāveic konkrēti pasākumi, nesniedzot to pamatojumu.
- 10.5.3.** Būtu jāizvairās no tā, ka tiesību akta pamatojums sastāv, pat daļēji, no atsaucēm uz cita tiesību akta pamatojumu¹².
- 10.6.** Protams, nav nepieciešams pamatot katru atsevišķu noteikumu. Tomēr vienmēr jānorāda kāda tiesību akta atcelšanas vai kāda noteikuma svītrosanas iemesli (sk. arī 10.14. punktu).
- 10.7.** Apsvērumi, kas nepamato pamatdaļu, nebūtu jāiekļauj, izņemot noteiktus gadījumus; piemēram, parasti pēdējā apsvērumā pamato LESD 352. panta izmantošanu, lietojot šādu formulējumu:
“[Šā lēmuma] [...] pieņemšanai Līgumā ir paredzētas vienīgi 352. pantā noteiktās pilnvaras,”

¹² Skatīt 1979. gada 27. septembra spriedumu lietā C-230/78 *Eridania/Ministro per l'agricoltura e le foreste* (*Recueil* 1979, 2749. lpp.) un 1975. gada 26. novembra spriedumu lietā C-73/74 *Papiers Peints/Komisija* (*Recueil* 1975, 1491. lpp.).

- 10.8.** Ja juridiskais pamats ļauj izmantot tiesību aktus, nenorādot to veidu ("Padome pieņem nepieciešamos pasākumus ..."), un no pieņemamā pasākuma satura nekļūst skaidrs, kurš no Savienības aktu veidiem ir piemērots, var būt lietderīgi norādīt iemeslus, kādēļ ir izvēlēts attiecīgais akta veids. Ja konkrētā gadījumā, piemēram, būtu iespējams pieņemt tieši piemērojamu regulu, apsvērumi var paskaidrot, kādēļ labāk pieņemt tikai direktīvu, kas jātransponē valsts tiesībās. Izstrādātājam jāņem vērā arī subsidiaritātes un proporcionalitātes princips.

Sniedzamā pamatojuma apjoms atkarīgs no konkrētā tiesību akta vai noteikuma rakstura

A. VISPĀRPIEMĒROJAMI TIESĪBU AKTI

- 10.9.** *Pamataktu* pamatojumā drīzāk jācenšas izklāstīt tiesību akta vispārējo jēgu, nevis norādīt katra atsevišķā noteikuma pamatojumu. Taču vairāki atsevišķi noteikumi jāpamato īpaši, vai nu tādēļ, ka tie ir svarīgi, vai tie neiederas vispārējā jēgā.
- 10.10.** *Īstenošanas* aktos sniedzamais pamatojums ir specifiskāks, taču vienmēr jācenšas izteikties kodolīgi.
- 10.11.** Tomēr vispārpiemērojamu tiesību aktu pamatojumā nav vēlreiz jāuzskaita un vēl jo mazāk jāizvērtē fakti, uz kuru pamata tiesību aktu pieņem. Ir gandrīz nepiespējami detalizēti (iekļaujot aprēķinus) pamatot noteikumus, kas nosaka ievadmuītas nodokļus vai lauksaimniecības kompensācijas; pietiek vienkārši atsaukties uz aprēķinos izmantotajiem kritērijiem un metodēm, norādot vispārējo situāciju, kuras rezultātā tiesību akts pieņemts, no vienas puses, un vispārējās mērķus, ko ar to paredzēts sasniegt, no otras puses¹³.

¹³ Skatīt 1965. gada 1. decembra spriedumu lietā C-16/65 *Schwarze/Einfuhr- und Vorratsstelle für Getreide und Futtermittel* (*Recueil* 1965, 1081. lpp.).

B. ATSEVIŠĶI TIESĪBU AKTI

10.12. Atsevišķa tiesību akta pamatojums būtu jāizstrādā precīzāk.

10.13. Jo īpaši tas attiecas uz tiesību aktiem, ar kuriem noraida kādu pieteikumu. Lēmumiem konkurences jomā, kuros jāapraksta sarežģītas tiesiskās un faktiskās situācijas, arī nepieciešams detalizēts pamatojums. Tā kā lēmumiem tomēr jā saglabā skaidrība, būtu jācenšas izteikties kodolīgi.

C. ĪPAŠI NOTEIKUMI

10.14. Īpaši uzmanīgi jāizstrādā pamatojums konkrētiem noteikumiem, piemēram:

- > atkāpēm;
- > novirzēm no vispārējās noteikumu sistēmas;
- > izņēmumiem no vispārējiem principiem, piemēram, noteikumi ar atpakaļejošu spēku;
- > tādiem, kas var kaitēt konkrētām ieinteresētajām personām;
- > tādiem, kuros paredzēta stāšanās spēkā to publicēšanas dienā.

D. TIESĪBU AKTA SUBSIDIARITĀTES UN PROPORCIONALITĀTES PAMATOJUMS

10.15. Šiem principiem nepieciešams īpašs pamatojums.

10.15.1. Īstenojot savas likumdošanas pilnvaras, iestādes ņem vērā subsidiaritātes principu un to, kā to dara, apraksta paskaidrojuma rakstā un saīsinātā veidā – apsvērumos.

10.15.2. Subsidiaritātes apsvēruma teksts dažādos gadījumos atšķiras, bet kopumā saglabā 10.15.4. punktā minēto struktūru. Tomēr ir svarīgi atcerēties LES 5. pantā noteikto atšķirību starp jomām, kurās Savienībai ir ekskluzīva kompetence, un tādām, kur tā ir dalīta.

- 10.15.3.** Jomās, kur Savienībai ir ekskluzīva kompetence, vienīgais, ko LES 5. panta 4. punkts pieprasa, ir proporcionalitātes principa ievērošana. Šajā gadījumā pamato tikai proporcionalitāti ar šādu apsvērumu:

“Saskaņā ar proporcionalitātes principu pamatmērķa – (*minēt galveno mērķi*) – sasniegšanai ir vajadzīgs un ir lietderīgi paredzēt noteikumus attiecībā uz (*minēt attiecīgā akta noteiktos konkrētos pasākumus*). Šis/šī (*minēt akta veidu*) paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi, lai sasniegtu izvirzītos mērķus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. panta 4. punktu.”

- 10.15.4.** Ja Savienībai nav ekskluzīvas kompetences, apsvērumā iekļauj atsauces gan uz subsidiaritāti *stricto sensu*, gan uz proporcionalitāti, kā redzams šajā paraugā:

“Ņemot vērā to, ka šī/šīs ... (*minēt akta veidu*) mērķus ... (*vajadzības gadījumā norādīt mērķus*) nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs ... (*minēt iemeslus*) dēļ, bet ... (*minēt darbības mērogu vai iedarbību*) dēļ tos/minētos mērķus var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā ... (*minēt akta veidu*) paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minēto mērķu sasniegšanai.”

- 10.15.5.** Iepriekš izklāstītie paraugi ir jāaizpilda un jāizstrādā katrā gadījumā atsevišķi saskaņā ar norādījumiem iekavās, lai sniegtu patiesu pamatojumu. No tiem var atkāpties ar noteikumu, ka vajadzība rīkoties Savienības līmenī un, attiecīgā gadījumā, rīcības proporcionalitāte skaidri izriet no apsvērumiem.

Apsvērumi par pilnvaru deleģēšanu un īstenošanas pilnvarām

- 10.16.** Pamataktos, kas paredz Komisijas deleģētu aktu pieņemšanu, ir jābūt īpašam apsvērumam, kas atsaucas uz LESD 290. pantu. Lai izstrādātu minēto apsvērumu, kā arī atbilstīgos noteikumus, Eiropas Parlaments, Padome un Komisija ir apņēmušās iespēju robežās izmantot standarta formulējumus, kurus šīs iestādes ir sagatavojušas kopīgi.
- 10.17.** Pamataktos, kas paredz Komisijas īstenošanas aktu pieņemšanu (LESD 291. pants), ir jābūt īpašam apsvērumam, kas attiecīgā gadījumā atsaucas uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 182/2011 (2011. gada 16. februāris), ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu¹⁴.

Atsauce uz apspriešanos

- 10.18.** Uz apspriešanos, ko paredz Regula (ES) Nr. 182/2011, atsaucas Komisijas pieņemto īstenošanas aktu preambulās.

Apspriešanās ar komiteju saskaņā ar pārbaudes procedūru (regulas 5. pants) vienmēr rada tiesiskas sekas. Fakti, ka notikusi apspriešanās ar komiteju, min nevis norādēs, bet gan pēdējā apsvērumā:

Piemērs:

“(..) Šajā lēmumā paredzētie pasākumi ir saskaņā ar (komitejas nosaukums) komitejas atzinumu,”

Turpretim, apspriešanos ar komiteju saskaņā ar konsultēšanās procedūru (regulas 4. pants) min pēdējā norādē, lietojot šādu formulējumu:

“pēc apspriešanās ar (komitejas nosaukums) komiteju,”.

¹⁴ OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp.

11.**KATRU APSVĒRUMU NUMURĒ.**

- 11.1.** Šādu praksi attaisno pašsaprotamas rūpes par tiesību akta skaidrību un iespēju viegli atsaukties uz to gan pirms, gan pēc dokumenta pieņemšanas.

To izmanto ne tikai vispārpiemērojamās tiesību aktos, bet arī visos iestāžu aktos, kas sagatavoti vienotā formā (nosaukums, preambula, pamatdaļa).

- 11.2.** Formulējums ir šāds:

“tā kā:

(1) ... .

(2) ...,”.

N.B. Katrs apsvērums sākas ar lielo burtu, un tā beigās liek punktu, izņemot pēdējo apsvērumu, kura beigās liek komatu.

- 11.3.** Ja ir tikai viens apsvērums, to nenumurē.

12.

SAISTOŠA TIESĪBU AKTA PAMATDAĻĀ NEIEKĻAUJ NOTEIKUMUS, KAS NAV TIESĪBU NORMAS, PIEMĒRAM, VĒLMES VAI POLITISKUS PAZIŅOJUMUS, KĀ ARĪ NOTEIKUMUS, KURI ATKĀRTO VAI PĀRFRĀZĒ LĪGUMU RINDKOPAS VAI PANTUS, VAI ARĪ NOTEIKUMUS, KAS APSTIPRINA JAU SPĒKĀ ESOŠAS TIESĪBU NORMAS.

TIESĪBU AKTOS NEIEKĻAUJ NOTEIKUMUS, KAS IZSAKA CITU PANTU SATURU VAI ATKĀRTO TIESĪBU AKTA NOSAUKUMU.

Nenormatīva rakstura elementi saistošos tiesību aktos

- 12.1.** Saistošos tiesību aktos būtu jāiekļauj noteikumi, tostarp normas, kas sniedz akta izpratnei un pareizai piemērošanai vajadzīgo informāciju (piemēram, darbības joma, definīcijas). Viss pārējais ir lieks – vēlmes, nolūki un deklarācijas neiederas saistoša tiesību akta pamatdaļā.

Piemērs regulā iekļautam nenormatīva rakstura noteikumam, no kādiem būtu jāizvairās:

“Lai veicinātu ekomarķētu produktu lietošanu, Komisijai, pārējām Savienības iestādēm, kā arī valstu publiskām iestādēm, neskarot Savienības tiesības, būtu jārāda piemērs, nosakot savas prasības produktiem.”

Šis noteikums skaidri pauž vēlmi, kas neuzliek nekādus pienākumus tās adresātiem. Tāpēc tas iederas nevis saistošā tiesību aktā, bet gan paziņojumā vai ieteikumā, kas seko attiecīgajam aktam.

Noteikumi, kas atkārto vai pārfrāzē Līgumu vai citu tiesību aktu rindkopas vai pantus

- 12.2.** Šāda prakse ir bezjēdzīga un bīstama. Kā piemēru apskatīsim tiesību aktu, kura pamatā ir LESD 46. pants, kas pienācīgi minēts norādēs. Ir bezjēdzīgi formulēt jaunus noteikumus, kas atkārto 45. panta 1. punktu, saskaņā ar kuru "Savienībā nodrošina darba ņēmēju pārvietošanās brīvību". Izstrādātājam jānorāda, kā viņš paredzējis īstenot minēto noteikumu, nevis tas jāatkārto. Turklāt šāda atkārtošana ir bīstama, jo jebkura novirze no sākotnējā formulējuma var radīt iespaidu, ka bijis iecerēts cits rezultāts, un pat radīt pieņēmumu par to.

Noteikumi, kas tikai izsaka citu pantu saturu

- 12.3.** Šādus noteikumus parasti formulē šādi:

"Lai izveidotu šādu sistēmu, Padome pieņem 3., 4. un 5. pantā noteiktos pasākumus."

No tiem pēc iespējas būtu jāizvairās, jo attiecīgajos pantos jau ir visa vajadzīgā informācija par to īstenošanu. Turklāt šāda struktūra var padarīt neskaidru nākamā īstenošanas pasākuma juridisko pamatu – vai tas ir pants, kurā ir atsauce, vai pants, uz kuru atsauce attiecas?

Noteikumi, kas atkārto tiesību akta nosaukumu

- 12.4.** Pat tad, ja nav iespējams izvairīties no tādu vārdu lietošanas, kas ir tiesību akta nosaukumā (piemēram, pantā, kurā ir noteikts akta priekšmets un darbības joma), ir jābūt kādai "pievienotai vērtībai", papildus precizējot teksta parametrus.

13.

VAJADZĪBAS GADĪJUMĀ PAMATDAĻAS SĀKUMĀ IEKĻAUJ PANTU, KURĀ NOSAKA TIESĪBU AKTA PRIEKŠMETU UN DARBĪBAS JOMU.

- 13.1. "Priekšmets" raksturo tematu, uz ko attiecas tiesību akts, turpretim "darbības joma" norāda, kādām faktisko vai tiesisko situāciju kategorijām un personām akts ir piemērojams.
- 13.2. Pirmais pants, kas nosaka akta priekšmetu un darbības jomu, parasti ir iekļauts starptautiskos nolīgumos un bieži arī Savienības tiesību aktos. Par tā lietderību būtu jālemj katrā gadījumā atsevišķi.
- 13.3. Šāds pants noteikti nav vajadzīgs, ja tas tikai pārfrāzē tiesību akta nosaukumu. No otras puses, tas lasītājam var sniegt informāciju, kas kodolības apsvērumu dēļ nosaukumā nav ietverta, tomēr ļautu jau sākumā noteikt, uz ko attiecas tiesību akts. Tieši tādēļ jānodrošina, lai lasītājs netiktu maldināts.

Piemēram, ja šāds pants nosaka, ka tiesību akts attiecas uz "transportlīdzekļiem, kuru maksimālais ātrums ir 25 km/h vai vairāk", attiecīgajā aktā noteikti var būt daži noteikumi, kas attiecas, piemēram, tikai uz transportlīdzekļiem ar maksimālo ātrumu 50 km/h, jo šāds transportlīdzeklis katrā ziņā iekļaujas noteiktajā darbības jomā. Toties tiesību aktā nedrīkst būt noteikums, kas attiecas uz transportlīdzekli, kura maksimālais ātrums ir, piemēram, 20 km/h, jo šāda transportlīdzekļa ražotājs vai īpašnieks, izlasījis pantu par darbības jomu, varētu atstāt nelasītu pamatdaļas atlikušo daļu.

- 13.4. Dažreiz atšķirība starp darbības jomu un definīciju nav skaidra. Nākamajā piemērā definīcija nosaka arī tiesību akta darbības jomu:

"1. pants

Šajā direktīvā "transportlīdzeklis" ir jebkurš mehāniskais transportlīdzeklis, kas ir paredzēts izmantošanai uz ceļa, ar virsbūvi vai bez tās un ar vismaz četriem riteņiem, un kura maksimālais projektētais ātrums pārsniedz 25 km/h, kā arī to piekabes, izņemot transportlīdzekļus, kas pārvietojas pa sliežu ceļiem, kā arī lauksaimniecībā un mežsaimniecībā izmantojamās mašīnas, kā arī transportlīdzekļus, kuri iesaistīti sabiedrisko pakalpojumu sniegšanā."

Minēto pantu tikpat labi varētu izteikt šādā redakcijā: “1. pants – Šī direktīva attiecas uz jebkuru transportlīdzekli, kas ir paredzēts ...”, teikumu beidzot ar vārdu “... (transportlīdzeklis)”. Parasti priekšroku dod šādam risinājumam, jo īpaši, ja tiesību aktā nav panta, kas ievieš citas definīcijas. Tas ļauj darbības jomu noteikt daudz skaidrāk un tiešāk.

14.

JA TIESĪBU AKTĀ IZMANTOTIE TERMINI NAV NEPĀRPROTAMI, TIE VISI IR JĀDEFINĒ VIENĀ PANTĀ TIESĪBU AKTA SĀKUMĀ. DEFINĪCIJĀS NEIETVER AUTONOMAS TIESĪBU NORMAS.

- 14.1.** Visu terminu nozīmi izsaka ikdienas vai specifiskā valodā. Tomēr juridiskās skaidrības labad var būt vajadzīgs definēt tiesību aktā lietotos vārdus. Tas jo īpaši attiecas uz gadījumiem, kad terminam ir vairākas nozīmes, taču tas jāsaprot tikai vienā no tām, vai arī uz gadījumiem, kad termina nozīme tiesību aktā ir jāierobežo vai jāpadara plašāka nekā parastā nozīme, kādā šo terminu lieto. Definīcija nedrīkst būt pretrunā ar termina parasto nozīmi.

Termins, kuram ar definīciju piešķirta noteikta nozīme, visā tiesību akta tekstā būtu jālieto ar šo pašu nozīmi.

- 14.2.** Pamatnostādnes otrais teikums rāda plaši izplatītu tiesību aktu izstrādes kļūdu.

- 14.2.1.** Kļūdainas tiesību akta izstrādes piemērs:

“d) “sūdzība” nozīmē jebkādu informāciju vai ziņojumu, ko iesniegusi ... jebkura persona, kam ir interese par kuģa drošību ..., izņemot, ja attiecīgā dalībvalsts šādu ... sūdzību uzskata par acīmredzami nepamatotu; tās personas identitāti, kas iesniedz ... sūdzību, nedrīkst atklāt attiecīgā kuģa kapteinim vai īpašniekam.”

- 14.2.2. Pasvītrotā teikuma daļa nav definīcija; tā veido autonomu tiesību normu.
- 14.3. Noteikums jāiekļauj tiesību normās. Minētajā piemērā izstrādātājs to var ievietot atbilstīgā vietā citā pantā (“... ja dalībvalsts saņem sūdzību, kuru tā neuzskata par acīmredzami nepamatotu, ..., tā ...”), pievienojot tam otru daļu kā teikumu “Tās personas identitāti, ...”.
- 14.4. Prasība, ka definīcijas nedrīkst ietvert autonomas tiesību normas, nav tikai vienkārša formalitāte. Iekļaujot šādus noteikumus definīcijā, rodas risks, ka, ja visas tiesību normas neatrodas vienviet, lasītājs, tos interpretējot, dažus var nepamanīt.

15.

PAMATDAĻA PĒC IESPĒJAS JĀVEIDO, IEVĒROJOT STANDARTA STRUKTŪRU (PRIEKŠMETS UN DARBĪBAS JOMA – DEFINĪCIJAS – TIESĪBAS UN PIENĀKUMI – NOTEIKUMI, AR KO DELEĢĒ PILNVARAS UN PIEŠĶIR ĪSTENOŠANAS PILNVARAS – PROCESUĀLI NOTEIKUMI – ĪSTENOŠANAS PASĀKUMI – PĀREJAS UN NOBEIGUMA NOTEIKUMI).

PAMATDAĻU IEDALA PANTOS UN ATKARĪBĀ NO TĀS GARUMA UN SAREŽĢĪTĪBAS – SADAĻĀS, NODAĻĀS UN IEDAĻĀS. JA PANTĀ IR SARAĶSTS, KATRS POSTENIS SARAĶSTĀ IR JĀNORĀDA AR NUMURU VAI BURTU, NEVIS AR IEVILKUMU.

- 15.1. Pamatdaļas standarta struktūras sastāvdaļas atbilst visai stingriem noformēšanas noteikumiem. Tas attiecas uz sekojošiem elementiem:

- (1) priekšmets un darbības joma (sk. 13. pamatnostādni);
- (2) definīcijas (sk. 14. pamatnostādni);
- (3) noteikumi par deleģētajiem aktiem un īstenošanas aktiem;
- (4) īstenošanas pasākumi. Noteikumus, kas attiecas uz sīki izstrādātiem noteikumiem par to, kā dalībvalsts transponē direktīvu, un transponēšanas termiņiem, izstrādā atbilstīgi noteiktajam formātam. Standarta forma ir arī citiem noteikumiem, piemēram, tiem, kas attiecas uz sankcijām valsts līmenī vai kādi tiesiskās aizsardzības līdzekļi jāpiemēro;
- (5) pārejas un nobeiguma noteikumi. Šī kategorija ietver:
  - > iepriekšējo tiesību aktu atcelšanu (sk. 21. pamatnostādni). Ja atcelšanas datums nesakrīt ar pieņemamā tiesību akta spēkā stāšanās datumu, tas skaidri jānosaka;
  - > noteikumus par pāreju no iepriekšējās sistēmas uz jauno. Izmantotais formulējums un it īpaši minētie datumi nedrīkst radīt šaubas par laikposmu, kurā visus iepriekšējos noteikumus vai daļu no tiem turpina piemērot, kad jaunā sistēma ir spēkā;
  - > noteikumus, kas groza iepriekšējos tiesību aktus (sk. 18. pamatnostādni);
  - > laikposmu, kurā tiesību akts ir piemērojams (sk. 20. pamatnostādni).

15.2. Pārējās sastāvdaļas – tiesības un pienākumi, kā arī procesuālie noteikumi, izņemot tos, kas attiecas uz deleģētajiem un īstenošanas aktiem – veido tiesību akta īsteni normatīvo daļu, un to forma ir atkarīga no tiesību akta mērķa un tam noteiktās sistēmas sarežģītības.

- 15.3.** Ja pantā ir saraksts, jāpanāk, ka katra sarakstā minētā sastāvdaļa ir saskaņota un tieši saistīta ar ievadvārdiem. Tāpēc vēlams sarakstā neievietot autonomus teikumus vai daļas.

Nevēlama formulējuma piemērs:

“Kompetentās iestādes veic pārbaudes, lai nodrošinātu:

- iepirkumu un piegāžu atbilstību;
Tās veic pārbaudi, jo īpaši atsaucoties uz Savienības tiesībās paredzētajiem pārstrādes koeficientiem, ja tādi ir. Visos citos gadījumos pārbaudes pamatā ir galvenokārt koeficienti, kas ir vispārpieņemti attiecīgajā rūpniecībā,
- izejvielu pareizu izmantošanu,
- atbilstību Savienības tiesībām.”

Šādā gadījumā būtu labāk atteikties no saraksta un formulēt tekstu šādi:

“Kompetentās iestādes veic pārbaudes, lai nodrošinātu iepirkumu un piegāžu atbilstību.

Tās veic pārbaudi, jo īpaši atsaucoties uz Savienības tiesībās paredzētajiem pārstrādes koeficientiem, ja tādi ir. Visos citos gadījumos pārbaudes pamatā galvenokārt ir koeficienti, kas ir vispārpieņemti attiecīgajā rūpniecībā.

Pārbaudes ir arī paredzētas, lai nodrošinātu izejvielu pareizu izmantošanu un atbilstību Savienības tiesībām.”

- 15.4.** Tiesību akta pamatdaļas strukturālais iedalījums ir sniegts tālāk tabulā. Tiesību akti ar vienkāršu struktūru sastāv no pantiem un to iedalījumiem. Tiesību aktu augstāka līmeņa iedalījums sākas ar nodaļu, ko, ja vajadzīgs, daļa sīkāk iedaļās. Tikai ļoti sarežģītam tekstam nodaļas var grupēt sadaļās, kuras, ja vajadzīgs, var grupēt daļās.

Nosaukums	Apzīmējums	Atsauces forma	Piezīmes
I. Augstākā līmeņa iedalījums			Šiem iedalījumiem virsraksts var būt vai nebūt
— daļa	I, II daļa (vai Pirmā daļa, Otrā daļa)	I, II daļā (vai Pirmajā daļā, Otrajā daļā)	Lieto (kopā vai atsevišķi) dažos garos tekstos vai tekstos ar sarežģītu struktūru
— sadaļa	I, II sadaļa	I, II sadaļā	
— nodaļa	I, II (vai 1., 2.) nodaļa	I, II (vai 1., 2.) nodaļā	
— iedaļa	1., 2. iedaļa	1., 2. iedaļā	
II. Pamatiedalījums			Pamatiedalījumam virsraksts var būt vai nebūt
— pants	Vienīgais pants 1., 2. pants	Vienīgajā pantā 1., 2. pantā	Secīga numerācija (pat tad, ja ir augstākā līmeņa iedalījums)
vai			
— punkts	I, II (vai A, B) I (vai A, vai 1.)	I, II (A, B) punktā I (A vai 1.) punktā	Lieto dažos ieteikumos, rezolūcijās, deklarācijās un paziņojumos
III. Apakšiedalījums			Apakšiedalījumam virsrakstu nelieto
— punkts (numurēts)	1., 2.	1., 2. punktā	Patstāvīgs panta apakšiedalījums
— daļa (nenumurēts)	Nav	pirmajā daļā	Panta vai sarežģīta punkta nepatstāvīga sastāvdaļa
— apakšpunkts, punkts	a), b) 1), 2) i), ii), iii), iv)	a), b) apakšpunktā/punktā 1), 2) apakšpunktā/punktā i), ii) apakšpunktā/punktā pirmajā ievilkumā	Parasti sākas ar ievadfrāzi
— ievilkums	—	pirmajā ievilkumā	
— teikums	Nav	pirmajā teikumā	Beigās liek punktu

lekšējas un ārējas atsauces

16. un 17. pamatnostādne

16.

ATSAUCES UZ CITIEM TIESĪBU AKTIEM BŪTU JĀIZMANTO PĒC IESPĒJAS MAZĀK. ATSAUCĒS PRECĪZI NORĀDA TIESĪBU AKTU VAI NOTEIKUMU, UZ KO TĀS ATTIECAS. BŪTU JĀIZVAIRĀS ARĪ NO ATGRIEZENISKĀM ATSAUCĒM (ATSAUCES UZ TIESĪBU AKTU VAI PANTU, KURĀ PAŠĀ IR ATSAUCE UZ SĀKOTNĒJO NOTEIKUMU) UN PAKĀPENISKĀM ATSAUCĒM (ATSAUCES UZ NOTEIKUMU, KAS PATS NORĀDA UZ KĀDU CITU NOTEIKUMU).

Iekšējas un ārējas atsauces

16.1. Iekšējā atsauce attiecas uz citu tā paša tiesību akta noteikumu. Ārējās atsauces atsauces uz citu tiesību aktu. Tas var būt Savienības tiesību akts, vai tam var būt cits avots.

16.1.1. Iekšējās atsauces piemērs:

Noteikums ar atsauci uz tā paša tiesību akta pielikumu

“1. Preparātu bīstamību videi novērtē pēc vienas vai vairākām šādām procedūrām:

a) pēc III pielikumā aprakstītās standartmetodes;”.

16.1.2. Ārējās atsauces piemērs:

Noteikums ar atsauci uz citu tiesību aktu

“... b) nosakot preparāta vides bīstamības īpašības, kas vajadzīgas attiecīgajai klasifikācijai saskaņā ar kritērijiem, kuri noteikti Direktīvas ... VI pielikumā.”

16.2. Gan iekšējām, gan ārējām atsaucēm jābūt pietiekami precīzām, lai ļautu lasītājam viegli atrast atsaucē minēto tiesību aktu.

16.3. Īpaši uzmanīgi jāveido ārējās atsauces. Jo īpaši tas attiecas uz atsaucē minēto tiesību aktu, kam vajadzētu būt pietiekami skaidram un publiski pieejamam.

Princips

16.4. Atsauce būtu jāveido tikai tad, ja:

- > tā ļauj vienkāršot tekstu, neatkārtojot to noteikumu saturu, uz kuru dota atsauce;
- > noteikuma saprotamība nemainās; un
- > tiesību akts, uz kuru atsauce dota, ir publicēts vai ir pietiekami publiski pieejams.

16.5. Pārredzamības labad atsauces ir jālieto ar mēru. Tiesību aktam jābūt lasāmam un saprotamam bez iepazīšanās ar citiem aktiem. Tomēr primāro tiesību aktu noteikumi nebūtu jāizklāsta sekundārajos tiesību aktos tikai tiesību akta lasāmības nodrošināšanas mērķiem (sk. 12.2. punktu).

16.6. Pirms lemt par atsauces lietderību, būtu jāapsver, kādas sekas var radīt visi turpmākie grozījumi tiesību aktā, uz kuru atsauce attiecas.

Saprotamība

16.7. Atsauce būtu jānoformulē tā, lai atsaucē minamā noteikuma būtība būtu saprotama bez minētā noteikuma izlasīšanas.

Piemērs:

Nevēlams:

“Eksportam uz ... valstīm piemēro 15. pantu.”

Ieteicams:

“Kontroles procedūru, kas noteikta 15. pantā, piemēro eksportam uz ... valstīm.”

Skaidrība

16.8. Būtu jānorāda to noteikumu faktiskie elementi vai juridiskās sekas, uz kuru attiecas atsauce.

16.8.1. Jāizvairās veidot atsauces, kas iekavās vienkārši norāda uz citu noteikumu.

16.8.2. Dažkārt tiek paredzēts, ka kādu noteikumu piemēro pēc analogijas vai, precīzāk, “*mutatis mutandis*”. Šāds paņēmieni būtu jāizmanto tikai tad, ja būtu nesamērīgi atveidot un pielāgot noteikumu, uz kuru atsauces. Šādā gadījumā būtu pēc iespējas precīzāk jānorāda, ciktāl ir piemērojams noteikums, uz kuru atsauces.

- 16.9.** Bieži vien nav skaidrs, kādas sekas ir atsaucēm, ko ievada vārds “*neskarot*”. Jo īpaši, var būt pretrunas starp tiesību aktu, kurā ir atsaucē, un to tiesību aktu, uz kuru šādi atsaucas. Parasti no šādām atsaucēm var izvairīties, precīzāk definējot darbības jomu. Turklāt nav nepieciešams lietot šo formulējumu, atsaucoties uz augstāka līmeņa noteikumiem, kas piemērojami jebkurā gadījumā.

Piemērs:

Nevēlams:

“Neskarot Direktīvu 91/414/EEK, šīs direktīvas pantus par klasifikāciju, iesaiņošanu, marķēšanu un drošības datiem piemēro augu aizsardzības līdzekļiem.”

Ieteicams:

“Šīs direktīvas pantus par ... piemēro augu aizsardzības līdzekļiem.”

Norāde uz atsaucē minēto tiesību aktu

- 16.10.** Ja kādā tiesību aktā jāatsaucas uz citu tiesību aktu, tā nosaukums jāmin vai nu pilnībā, norādot publikācijas avotu, vai arī saīsinātā veidā – jo īpaši, ja atsaucē ir tiesību akta nosaukumā vai arī norāde uz minēto citu tiesību aktu jau ir dota.

- 16.10.1.** Ja tiesību akta **nosaukums** ir minēts cita akta nosaukumā:

- > iestādes nosaukumu neatkārtoti, ja abus tiesību aktus pieņēmusi viena un tā pati iestāde (tomēr, ja ir jānorāda dažādu iestāžu pieņemti akti, vienmēr norāda visas attiecīgās iestādes, pat tad, ja jāmin tā pati iestāde, kura pieņem jauno aktu);
- > neraksta arī datumu, izņemot gadījumus, kad atsaucē attiecas uz tiesību aktiem, kam nav ne oficiāla kārtas numura, ne publikācijas numura;
- > tāpat dzēš vārdus, kas nevajadzīgi apgrūtinātu citējošā akta nosaukumu un varētu radīt pārpratumus, piemēram, “un ar ko groza ...” vai “un ar ko atceļ ...” un citas piezīmes, kas varētu būt pēc nosaukuma: “kodificēta redakcija”, “pārstrādāta redakcija” utt.;
- > nedod atsauci uz *Oficiālo Vēstnesi*, kurā tas ir publicēts.

16.10.2. Norādēs, kurām ir svinīgs raksturs, citē pilnu tiesību akta nosaukumu¹⁵ pamattekstā. Ja jāmin publicētas direktīvas vai lēmumi, kas jāpaziņo, iekļauj to publikācijas numuru. Aiz pilna nosaukuma pievieno zemsvītras piezīmi, kurā minēts, kādā *Oficiālā Vēstneša* numurā tiesību akts ir publicēts. Šādu zemsvītras piezīmju nav Līgumiem un citiem pamatakiem (piemēram, Pievienošanās līgumiem, ĀKK un ES partnerattiecību nolīgumam).

Piemērs:

“ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 16. februāra Regulu (ES) Nr. 211/2011 par pilsoņu iniciatīvu ( ) un jo īpaši ...

( ) OV L 65, 11.3.2011., 1. lpp.”

16.10.3. Citās tiesību akta daļās (apsvērumos, pantos un pielikumos) izmanto vienkāršotu¹⁶ atsaucēs paņēmieni:

- > uz tiesību aktu, uz kuru atsaucas pirmo reizi (pat tad, ja tas jau ir minēts nosaukumā) un uz kuru nav atsaucēs norādēs, atsaucas ar tā numuru un iestādi, kas tiesību aktu pieņēmusi, pievienojot zemsvītras piezīmi, kurā norāda pilnu tiesību akta nosaukumu¹⁷ un **Oficiālo Vēstnesi**, kurā tas publicēts;
- > uz tiesību aktu, kuram pilns nosaukums un atsaucēs publikāciju jau ir norādīta pie pirmās atsaucēs norādēs vai citā tiesību akta daļā, *atsaucēs tikai ar tā numuru*;

Piemērs:

Pirmā atsaucēs:

“Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 211/2011( )

( ) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 211/2011 (2011. gada 16. februāris) par pilsoņu iniciatīvu (OV L 65, 11.3.2011., 1. lpp.).”

¹⁵ No 2013. gada 1. jūlija atsaucēs uz pilnu nosaukumu iekļauj visas nosaukuma daļas, to skaitā, “ar ko groza” vai “ar ko atceļ”, izņemot piezīmes, kas varētu būt pēc nosaukuma: “kodificēta redakcija”, “pārstrādāta redakcija” utt.

¹⁶ Vienkāršots atsaucēs paņēmieni, kas ieviests no 2013. gada 1. jūlija.

¹⁷ No 2013. gada 1. jūlija atsaucēs uz pilnu nosaukumu iekļauj visas nosaukuma daļas, to skaitā, “ar ko groza” vai “ar ko atceļ”, izņemot piezīmes, kas varētu būt pēc nosaukuma: “kodificēta redakcija”, “pārstrādāta redakcija” utt.

Nākamās atsauces:

“Regula (ES) Nr. 211/2011.”

Šis noteikums neizslēdz dažas atkāpes loģisku apsvērumu dēļ, jo īpaši pielikumos, kuros ir veidlapas vai citi dokumenti, kuri varētu tikt izmantoti atsevišķi, kuros var būt nepieciešams atkārtot pilnu nosaukumu un atsauci uz publikāciju aktam, kurš jau ir citēts.

- 16.10.4.** Atzīta likumdošanas prakse ir apsvērumos minēt tiesību aktus, uz kuriem turpmāk tiesību aktā būs dotas atsauces. Tas ļauj iekļaut tiesību aktus to kontekstā, cik vien tas nepieciešams, un paskaidrot, kādēļ nepieciešams uz tiem atsaukties.
- 16.10.5.** Pamatdaļā jālieto tikai tādas atsauces uz citiem tiesību aktiem, bez kurām nevar iztikt. Pamatdaļai jābūt tādai, lai lasītājs spētu to saprast atsevišķi – bez atsaucēm uz citiem aktiem. Jānovērš arī problēmas, kas varētu rasties, grozot vai atceļot atsaucē minēto tiesību aktu.

Dinamiskās atsauces

- 16.11.** Atsauce ir dinamiska, ja minētais noteikums tiek uzskatīts par noteikumu ar visiem tajā izdarītajiem grozījumiem.
- 16.12.** Atsauces Savienības tiesību aktu pamatdaļā parasti ir dinamiskas atsauces.

Ja tiesību akts, uz kuru dota atsauce, ir grozīts, pieņem, ka atsauce ir uz grozīto tiesību aktu. Ja tiesību akts ir aizstāts, tad pieņem, ka atsauce ir uz jauno tiesību aktu. Ja tiesību akts ir atcelts un nav aizstāts, jebkāds robs būs jāaizpilda interpretējot. Ja tiesību akti ir pārstrādāti vai kodificēti un tiek mainīta arī pantu numerācija, izmaiņas apkopo atbilstības tabulā, ko kodificētajam vai pārstrādātajam tiesību aktam pievieno kā pielikumu.

- 16.13.** Tomēr jāņem vērā, ka dinamiskās atsauces var būt problemātiskas, nosakot attiecīgā tiesību akta saturu, jo noteikuma saturs, kurā atsauce ir iekļauta, nav iepriekš noteikts, bet mainās atbilstīgi jebkuram turpmākajam grozījumam atsaucē minētajā noteikumā.

Statiskās atsaucis

- 16.14.** Statiskā atsaucis ir atsaucis, kurā atsaucas uz konkrētu tekstu, kāds tas ir noteiktā datumā, norādot tiesību akta nosaukumu un avotu, kā arī, attiecīgā gadījumā, norādot grozošo tiesību aktu.

Piemēri:

“XX pants Regulā ...[*] , kas grozīta ar Regulu ...[**].”

“1. Budžeta un pašu resursu vajadzībām ... Eiropas integrēto ekonomikas kontu sistēma, kas ir spēkā Direktīvas 89/130/EEK, *Euratom* 1. panta 1. punkta izpratnē, un ar to saistītie tiesību akti, [jo īpaši, Regulas (EEK, *Euratom*) Nr. 1552/89 un Nr. 1553/89 un Lēmumi 94/728/EK, *Euratom* un 94/729/EK], ir EKS otrais izdevums, kamēr paliek spēkā Lēmums 94/728/EK, *Euratom*.

2. Attiecībā uz dalībvalstu ziņojumiem Komisijai saskaņā ar pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru, kas noteikta Regulā (EK) Nr. 3605/93, līdz 1999. gada 1. septembra ziņojumiem izmanto Eiropas integrēto ekonomikas kontu sistēmu, kas ir EKS otrais izdevums.”

- 16.15.** Ja noteikums, uz kuru atsaucis ir statistika, ir grozīts vai atcelts, tad, iespējams, jāgroza arī tas noteikums, kurā atsaucis ir iekļauta.
- 16.16.** Atsaucis uz Savienības tiesību aktiem ir dinamiskas, izņemot norādi uz pretējo. Attiecībā uz atsaucēm uz tiesību aktiem, kas nav Savienības tiesību akti, ir ieteicams skaidri norādīt, vai atsaucis ir dinamiska vai statistika.

Atsaucis pielāgošana

- 16.17.** Atsauci varētu būt nepieciešams pielāgot, ja:

- > noteikums, uz kuru dota atsaucis, ir svītrots un aizstāts ar jaunu tekstu;
- > statistiskās atsaucis gadījumā ir grozīts noteikums, uz kuru atsaucis dota;
- > grozījums noteikumā, uz ko dota atsaucis, neparedzēti ietekmē noteikumu, kurā atsaucis ir iekļauta.

16.18. Vispārējai pielāgošanai jaunajam tekstam pietiek ar vienkāršu atbilstības klauzulu.

16.18.1. Dažos gadījumos ir lietderīgi izveidot atbilstības tabulu un pievienot to pielikumā.

Piemērs:

“Atsauces uz atceltajām direktīvām uzskata par atsaucēm uz šo direktīvu, un tās lasa saskaņā ar atbilstības tabulu IX pielikumā.”

16.18.2. Nav ieteicams veidot tekstuālu korelāciju uz jauno noteikumu.

Piemērs:

“Vārdus “Regulas (EEK) Nr. 441/69 2. panta 4. punkts un 3. panta 1. punkts” aizstāj ar vārdiem “Regulas (EEK) Nr. 565/80 4. panta 7. punkts un 5. panta 3. punkts”:

- Regulas (EEK) Nr. 776/78 2. panta otrajā ievilkumā,
- Regulas (EEK) Nr. 109/80 1. panta otrajā ievilkumā”.

Atgriezeniskās atsauces

16.19. Atgriezeniska atsauce ir atsauce uz citu noteikumu, kurā savukārt ir norāde uz to noteikumu, no kura atsauce dota. No šādām atsaucēm jāizvairās.

Pakāpeniskās atsauces

16.20. Pakāpeniska atsauce ir atsauce uz citu noteikumu, kurā savukārt ir norāde uz trešo noteikumu un tā tālāk. Lai atvieglotu Savienības tiesību aktu izpratni, no šādām atsaucēm jāizvairās.

17.

SAISTOŠA AKTA PAMATDAĻĀ IEKĻAUJOT ATSAUCI UZ NESAISTOŠU AKTU, PĒDĒJAIS NEKĻŪST SAISTOŠS. JA AKTA IZSTRĀDĀTĀJI VĒLAS PADARĪT SAISTOŠU VISU NESAISTOŠO AKTU VAI TĀ DAĻU, ATTIECĪGĀ AKTA TEKSTS PĒC IESPĒJAS JĀIZKLĀSTA KĀ SAISTOŠA AKTA DAĻA.

- 17.1.** Pamatnostādnes pirmais teikums ir tikai faktu izklāsts. Piemēram, ja lēmumu pieņem, īstenojot rezolūciju, lēmums ir saistošs akts un rezolūcija nemaina savu politiska akta statusu, kam nav juridiski saistoša spēka.
- 17.2.** Pamatnostādnes otrais teikums attiecas jo īpaši uz tehniskajiem standartiem, ko bieži vien izstrādā standartizācijas iestādes vai līdzīgas iestādes. Bieži vien grūti ir apjomīgu nesaistošu aktu, uz kuru ir dota atsauce, izklāstīt tādu, kāds tas ir. Parasti tā ir, piemēram, laboratorisko pārbaužu norises apraksts. Šādos gadījumos atsauces tikai uz attiecīgo aktu.

Piemērs:

“Darvas, nikotīna un oglekļa monoksīda saturu, kas minēts 3. panta 1., 2. un 3. punktā un kas jānorāda uz cigarešu paciņām, mēra, pamatojoties uz ISO standartu 4387 attiecībā uz darvu, 10315 attiecībā uz nikotīnu un 8454 attiecībā uz oglekļa monoksīdu.

Darvas un nikotīna satura norāžu pareizību uz paciņām apstiprina saskaņā ar ISO standartu 8243.”

Šeit no konteksta ir skaidrs, ka likumdevēja nolūks ir minētos standartus padarīt obligātus.

- 17.3.** Ir iespējams atsauci piesaistīt tai noteikuma redakcijai, kas ir spēkā saistoša akta pieņemšanas dienā, norādot nesaistoša akta, uz kuru dota atsauce, numuru un pieņemšanas datumu (vai gadu) vai arī lietojot tādus formulējumus kā “... redakcijā” (sk. arī 16. pamatnostādni par statistiskajām un dinamiskajām atsaucēm).

- 17.4.** Tomēr, ja ir jāsaglabā kontrole pār nesaistošā akta tekstu, tas būtu jāatveido. Ja nesaistošais akts nav atveidots pilnībā, bieži vien lietderīgi ir saglabāt struktūru, dažus punktus vai rindkopas atstājot tukšas un, ja vajadzīgs, dodot paskaidrojumus zemsvītras piezīmē. Ja jāiekļauj punkti vai pielikumi, kuru atveidotajā aktā nav, tos numurē kā 1.a, 1.b utt. Ja pirms 1. punkta vai I pielikuma pievieno kādu punktu vai pielikumu, tas būs attiecīgi 0. punkts vai 0. pielikums.

Piemērs:

“3.a   EEK TIPA APSTIPRINĀJUMS ⁽¹⁾
EEK tipa apstiprinājuma sertifikātam pievieno sertifikātu,
kurš atbilst X pielikumā attēlotajam.

...

4. KORIĢĒTĀ ABSORBCIJAS KOEFICIENTA SIMBOLS

(4.1.)

(4.2.)

(4.3.)

4.4. Katram transportlīdzeklim, kas atbilst transportlīdzekļa tipam, kurš apstiprināts saskaņā ar šo direktīvu, skaidri redzami un viegli pieejamā vietā, ... pievieno simbolu, ...

[¹]   Pielikumu teksts ir līdzīgs tam, ko ir pieņēmusi ANO Eiropas Ekonomikas komisija Eiropai tās Noteikumos Nr. 24; jo īpaši, ja kādam Noteikumu Nr. 24 punktam nav atbilstīga punkta šajā direktīvā, tā numuru norāda iekavās kā atgādinājumu.”

Grozošie akti

18. un 19. pamatnostādne

18.

VISUS TIESĪBU AKTA GROZĪJUMUS IZSAKA SKAIDRI. GROZĪJUMU FORMA IR TEKSTS, KO IEKĻAUJ GROZĀMAJĀ TIESĪBU AKTĀ. PRIEKŠROKU DOD VISA NOTEIKUMA (PANTA VAI PANTA IEDALĪJUMA) AIZSTĀŠANAI, NEVIS ATSEVIŠĶU TEIKUMU, FRĀŽU VAI VĀRDU IEKĻĀUŠANAI VAI SVĪTROŠANAI.

TIESĪBU AKTĀ, AR KURU IZDARA GROZĪJUMUS, NEIEKĻAUJ TĀDAS AUTONOMAS MATERIĀLĀS TIESĪBU NORMAS, KAS NAV IEKĻAUTAS GROZĀMAJĀ TIESĪBU AKTĀ.

Formālās grozīšanas princips

- 18.1.** Tiesību akta daļējai grozīšanai parasti izmanto attiecīgā tiesību akta formālu grozījumu, tas ir, tā tekstuālu grozījumu¹⁸. Tādēļ grozījuma teksts ir jāiekļauj grozāmajā tekstā.

Piemērs:

“1. pants

Regulu ... groza šādi:

- 1) regulas 13. panta 1. punktu aizstāj ar šādu:
“1. *Intrastat* sistēmas pieprasīto statistikas informāciju ...”;
- 2) regulas 23. pantu groza šādi:
  - a) panta 1. punktā svītrot f) un g) apakšpunktu;
  - b) panta 2. punktu aizstāj ar šādu:
“2. Dalībvalstis var paredzēt, ka ...”;
  - c) iekļauj šādu [2.a]* punktu:
“2.a Statistikas informācijas sniedzēju gadījumā ...”;
  - d) pievieno šādu [4.]* punktu:
“4. Komisija nodrošina ... publicēšanu *Oficiālajā Vēstnesī*”.

* Skatīt piezīmi 18.13.5. punktā.

¹⁸ Atkāpes ir šā noteikuma izņēmumi – sk. 18.15. punktu.

- 18.2.** Pantus, punktus vai apakšpunktus nedrīkst pārnumurēt, lai neradītu problēmas ar atsaucēm citos tiesību aktos. Tāpat tukšajās vietās, kas radušās, svītrotot pantus vai citas numurētas teksta vienības, pēc tam neraksta citus noteikumus, izņemot gadījumus, kad saturs ir identisks iepriekš svītrotajam tekstam.

Nedrīkst iekļaut autonomas materiālās tiesību normas

- 18.3.** Grozošajā aktā nedrīkst iekļaut materiālās tiesību normas, kas ir autonomas attiecībā pret grozāmo aktu. Tā kā jauna tiesību akta vienīgās juridiskās sekas ir gro zījumi iepriekšējā tiesību aktā, tas šīs sekas izsmēļ, tiklīdz tas ir stājies spēkā. Spēkā atstāj tikai iepriekšējo aktu tā grozītajā redakcijā, un tas turpina reglamentēt attiecīgo jomu.
- 18.4.** Šāda pieeja ievērojami atvieglo tiesību aktu kodifikāciju, jo autonoma noteikuma esamība grozošo normu tekstā padara juridisko situāciju grūti saprotamu.

Nedrīkst grozīt grozošos aktus

- 18.5.** Tā kā grozošajā aktā nedrīkst iekļaut nekādas autonomas materiālās tiesību normas un tas izsmēļ savas sekas ar grozījumu, kurus tas izdara citā tiesību aktā, tad tiesību aktu, ar kuru grozījums ir izdarīts, nedrīkst grozīt. Ja ir nepieciešami jauni grozījumi, tad no jauna jāgroza sākotnējais tiesību akts tā grozītajā redakcijā.

Piemērs:

Padomes Lēmums 1999/424/KĀDP (1999. gada 28. jūnijs), ar kuru groza Lēmumu 1999/357/KĀDP par kopējās nostājas 1999/318/KĀDP īstenošanu attiecībā uz papildu pasākumiem pret Dienvidslāvijas Federatīvo Republiku, ir lēmums, kas groza lēmumu (1999/357/KĀDP), kuru savukārt groza cits lēmums (1999/319/KĀDP).

Jau Lēmuma 1999/424/KĀDP nosaukumā būtu bijis jānorāda, ka Lēmums 1999/357/KĀDP ir grozījis Lēmumu 1999/319/KĀDP. Problēmas rodas arī attiecībā uz Lēmuma 1999/424/KĀDP pamatdaļu. Daudz lietderīgāk būtu tieši grozīt Lēmumu 1999/319/KĀDP.

Grozošā akta raksturs

- 18.6.** Principā ir vēlams, lai grozošais tiesību akts būtu tāda paša veida kā grozāmais tiesību akts. Jo īpaši nav ieteicams grozīt regulu, izmantojot direktīvu.
- 18.6.1.** Tomēr daži primāro tiesību aktu noteikumi atstāj tiesību akta veida izvēli iestāžu ziņā, piešķirot tām pilnvaras pieņemt "pasākumus" vai skaidri norādot vairākus iespējamus tiesību akta veidus.
- 18.6.2.** Turklāt ir iespējams, ka grozāmais akts paredz, ka to groza cita veida akts.

Pielikumu grozījumi

- 18.7.** Pielikumu grozījumus, kas satur tehniska rakstura noteikumus, parasti iekļauj grozošā tiesību akta pielikumā. No šā principa var atkāpties tikai tad, ja grozījums ir mazsvarīgs.

Piemērs:

"Regulas ... II, IV un VI pielikumu groza saskaņā ar šīs regulas pielikumu."

Šādā gadījumā grozošā tiesību akta pielikumā jāietver ievadformulējumi, kuri skaidri nosaka grozījumu darbības jomu.

"PIELIKUMS

II, IV un VI pielikumu groza šādi:

- 1) II pielikumā 2.2.5. punktu aizstāj ar šādu:

"2.2.5 ..." "

Tomēr vienkāršu pielikuma grozījumu var veikt tieši tiesību akta pamatdaļā:

Piemērs:

"... pants

Regulu ... groza šādi:

- 1) ...;
- 2) I pielikuma nosaukumu aizstāj ar šādu nosaukumu:
"..." "

Atsauču atjaunināšana

- 18.8.** Ja jāgroza atsaucē minētais noteikums, jāņem vērā sekas, kas tā rezultātā var rasties noteikumam, kurā ir atsauce. Ja paredzēts grozīt arī noteikumu, kurā ir atsauce, un ja tā ir dinamiskā atsauce, nekavējoties jānodrošina, ka tā ir statistiskā atsauce, grozījums būs vajadzīgs.

Grozīto akta nosaukums

- 18.9.** Grozīto tiesību akta nosaukumā jāmin grozāmā tiesību akta kārtas numurs un vai nu jānorāda tiesību akta nosaukums, vai arī grozījuma priekšmets.

Piemērs:

Grozāmais tiesību akts:

“Padomes Regula ... (... gada ...) par lauksaimniecības struktūru efektivitātes uzlabošanu.”

Grozītais akts:

- vai nu (grozāmā akta nosaukums): “Padomes Regula ... (... gada ...), ar ko groza Regulu ... par lauksaimniecības struktūru efektivitātes uzlabošanu”;
- vai (informācija par grozījuma priekšmetu): “Padomes Regula ... (... gada ...), ar ko groza Regulu ... attiecībā uz lauksaimniecību lielumu”.

- 18.10.** Ja grozīto tiesību aktu pieņem iestāde, kas nav iestāde, kas pieņem grozāmo tiesību aktu, tad nosaukumā jānorāda tās iestādes nosaukums, kas pieņem grozāmo tiesību aktu (papildu informācijai skatīt 16.10.1. punktu).

Piemērs:

“Komisijas Regula ..., ar ko groza pielikumu Padomes Regulai ... attiecībā uz ...”

Grozīto tiesību akta izstrāde

- 18.11.** Uz grozīto tiesību akta apsvērumiem attiecas tādas pašas prasības, kādas ir autonoma tiesību akta apsvērumiem (skatīt 10. un 11. pamatnostādni). Tomēr tiem ir īpašs mērķis – sniegt pamatojumu tikai grozītajā tiesību aktā iekļautajām izmaiņām; tādēļ tiem nav jāatkārto grozāmā tiesību akta pamatojums.

18.12. Grozāmā tiesību akta apsvērumu grozīšana nav laba tiesību aktu izstrādes prakse. Tie veido saistītu veselumu, kas ietver pamatojumu attiecīgajam aktam tā pieņemšanas brīdī tā sākotnējā formā. Tikai kodificētā vai pārstrādātā redakcijā varēs apkopot sākotnējo pamatojumu un pamatojumu tā grozījumiem jaunā saistītā veselumā, izdarot nepieciešamos pielāgojumus.

18.13. Grozījumus izstrādā teksta veidā, kas tiek iekļauts grozāmajā tiesību aktā. Grozījumiem saskanīgi jāiekļaujas grozāmajā tekstā. Jo īpaši jāsglabā grozāmā struktūra un terminoloģija.

18.13.1. Skaidrības labad un ņemot vērā problēmas, kas rodas, tulkojot tekstus visās oficiālajās valodās, veselu teksta vienību (panta vai panta iedalījuma) aizstāšana ir ieteicamāka nekā teikumu vai viena vai vairāku terminu iekļaušana vai svītrosāna, izņemot datumus vai skaitļus.

18.13.2. Ja ir vairāki grozījumi, būtu jālieto ievadformulējums.

Piemērs:

“Regulu ... groza šādi: ...”

18.13.3. Ja vienā un tajā pašā tiesību aktā jāgroza vairāki noteikumi, visus grozījumus apvieno vienā pantā, kas ietver ievadfrāzi un punktus, kuri seko grozāmo pantu numerācijas kārtībā.

Piemērs:

Regulu ... groza šādi:

- 1) regulas 3. pantu groza šādi:
  - a) panta 1. punktu aizstāj ar šādu:

“1....”;
  - b) pievieno šādu [5.]* punktu:

“5....”;
- 2) iekļauj šādu [7.a]* pantu:

“7.a pants

...”.

* Skatīt piezīmi 18.13.5. punktā.

- 18.13.4.** Ja ar vienu grozošo tiesību aktu groza vairākus aktus, tad uz katru tiesību aktu attiecināmos grozījumus izklāsta vienvietus atsevišķā pantā.
- 18.13.5.** Dažādus grozīšanas veidus (aizstāšana, iekļaušana, pievienošana, svītrosāna) izsaka, lietojot standarta formulējumus.

Piemērs:

“Regulas X. pantu ... aizstāj ar šādu: ...” “Iekļauj šādu [X.a]* pantu: ...”

“Y. pantam pievieno šādu [X.]* punktu: ...”

“Z. pantā svītro 3. punktu.”

* Ievadfrāzē var būt vai nebūt iekļaujamā vai pievienojamā iedalījuma numurs. Sarežģītu grozījumu gadījumā numura norādīšana un vajadzības gadījumā cita informācija par precīzu jauna teksta fragmenta vēlamā atrašanās vietu var veicināt grozošā tiesību akta analīzi un vēlāk veicamo konsolidācijas darbu.

- 18.13.6.** Ņemot vērā to, ka jāizvairās no autonomām materiālām tiesību normām, grozījumus, kas attiecas uz tiesību akta datumiem, termiņiem, izņēmumiem, atkāpēm, pagarinājumiem un piemērošanu laikā, vēlams iekļaut grozāmajā tiesību aktā.

Materiālo tiesību normu grozīšana

- 18.14.** Kā norādīts 18.1. punktā – ja jāgroza tiesību akts, tas parasti būtu jādara, izmantojot formālu grozījumu.
- 18.15.** Tomēr ir iespējams, ka steidzamības vai praktisku apsvērumu dēļ un vienkāršības labad akta izstrādātājs vēlas tiesību aktā iekļaut noteikumus, kas faktiski ir cita tiesību akta materiālo tiesību normu grozījumi. Šādi materiālo tiesību normu grozījumi var attiekties uz cita tiesību akta darbības jomu, atkāpēm no tajā noteiktajiem pienākumiem, izņēmumiem no tiesību akta piemērošanas laikā un tā tālāk.

Piemērs:

“Atkāpjoties no Regulas ... .. panta, pieteikumus var iesniegt pēc ...”

- 18.15.1.** Parasti, un jo īpaši pārredzamības dēļ, ir vēlams izvairīties no šāda veida materiālo tiesību normu grozījumiem. Šādos gadījumos otrs tiesību akts paliek nemainīts, un ar jaunajiem noteikumiem no tā atkāpjas tādējādi, ka iepriekšējais teksts, kas paliek spēkā, pastāv vienlaikus ar jauno tekstu, kas aptur dažus iepriekšējā teksta noteikumus, maina to darbības jomu vai pievieno jaunus noteikumus.
- 18.15.2.** Ja materiālo tiesību normu grozījumam ir ļoti ierobežota darbības joma, ir pieļaujams neveikt tekstuālu grozījumu atbilstīgajam tiesību aktam. Tomēr, ja grozījumi ir nozīmīgi, jāpieņem atsevišķs tiesību akts ar grozījumiem.

19.

TĀDA TIESĪBU AKTA BEIGĀS, KURA PRIEKŠMETS NAV CITA TIESĪBU AKTA GROZĪŠANA, VAR NOTEIKT CITU TIESĪBU AKTU GROZĪJUMUS, KAS IZRIET NO JAUNĀ TIESĪBU AKTA NOTEIKUMIEM. JA ŠĀDI GROZĪJUMI IR BŪTISKI, BŪTU JĀPIEŅEM ATSEVIŠĶS TIESĪBU AKTS AR GROZĪJUMIEM.

- 19.1.** Dažkārt akts, kurā ir autonomi noteikumi, var tā izmainīt noteiktas jomas juridisko kontekstu, ka jāgroza citi tiesību akti, kas attiecas uz citiem tās pašas jomas aspektiem. Ja grozījums kopumā ir sekundārs attiecībā uz tiesību akta galveno darbības jomu, uz šo atšķirīgo elementu pretstatījumu neattiecas 18. pamatnostādnē noteiktais aizliegums iekļaut autonomas materiālo tiesību normas grozošajos tiesību aktos.
- 19.2.** Tam katrā ziņā jābūt tekstuālam grozījumam saskaņā ar 18. pamatnostādnē izklāstīto noteikumu.
- 19.3.** Lai grozījums būtu acīmredzams, tas jānorāda tiesību akta nosaukumā, norādot grozāmā akta kārtas numuru (skatīt 8.3. punktu).

Piemērs:

Padomes Direktīva 92/96/EEK (1992. gada 10. novembris) par normatīvo un administratīvo aktu koordinēšanu attiecībā uz tiešo dzīvības apdrošināšanu un ar ko groza Direktīvas 79/267/EEK un 90/619/EEK.

- 19.4.** Ja grozošo noteikumu pārsvars maina tiesību akta līdzsvaru tā, ka tas drīzāk atbilst grozošo tiesību aktu kategorijai, tad 18.3. un 18.4. punktā minēto iemeslu dēļ to būtu jāsadala divos atsevišķos tiesību aktos.

Nobeiguma noteikumi, atcelšana un pielikumi

20., 21. un 22. pamatnostādne

20.

NOTEIKUMUS, KAS NOSAKA DATUMUS, TERMIŅUS, IZŅĒMUMUS, ATKĀPES UN PAGARINĀJUMUS, PĀREJAS NOTEIKUMUS (JO ĪPAŠI NOTEIKUMUS, KAS ATTIECAS UZ TIESĪBU AKTA IETEKMI UZ ESOŠO STĀVOKLI) UN NOBEIGUMA NOTEIKUMUS (STĀŠANOS SPĒKĀ, TIESĪBU AKTA TRANSPONĒŠANAS TERMIŅU UN PIEMĒROŠANA LAIKĀ) IZSTRĀDĀ PRECĪZI.

NOTEIKUMOS PAR TIESĪBU AKTU TRANSPONĒŠANAS UN PIEMĒROŠANAS TERMIŅIEM NORĀDA DATUMU, KO IZSAKA KĀ DIENU/MĒNESI/GADU. DIREKTĪVU GADĪJUMĀ MINĒTOS TERMIŅUS IZSAKA TĀ, LAI NODROŠINĀTU PIETIEKAMU TRANSPONĒŠANAS LAIKPOSMU.

20.1. Savienības tiesību aktos, atkarībā no tiesību akta īpatnībām, nošķir spēkā stāšanās dienu un dienu, no kuras noteikumi stājas spēkā. Turklāt tiesību akta piemērošanas diena var atšķirties no tā spēkā stāšanās dienas un dienas, no kuras noteikumi stājas spēkā.

A. STĀŠANĀS SPĒKĀ

20.2. Leģislatīvi akti LESD 289. panta 3. punkta nozīmē stājas spēkā dienā, kas tajos norādīta, vai, ja tā nav norādīta, divdesmitajā dienā pēc to publicēšanas (skatīt LESD 297. panta 1. punkta trešo daļu). Tas pats attiecas uz dažiem neleģislatīviem aktiem (skatīt LESD 297. panta 2. punkta otro daļu), kas pieņemti kā regulas, direktīvas, kas adresētas visām dalībvalstīm, un lēmumi, kuros nav precizēti adresāti.

a) Spēkā stāšanās diena

20.3. Jāparedz, ka tiesību akts stājas spēkā noteiktā dienā vai dienā, ko nosaka atsauce uz publicēšanas dienu.

20.3.1. Šī diena nevar būt pirms publikācijas dienas.

20.3.2. Jāizvairās no spēkā stāšanās dienas noteikšanas, atsaucoties uz datumu, kas tiks noteikts citā tiesību aktā.

20.3.3. Tas, ka stājas spēkā tiesību akts, kas veido cita tiesību akta juridisko pamatu, nevar būt šā cita tiesību akta spēkā stāšanās nosacījums.

20.3.4. Neviens tiesību akts nevar stāties spēkā pirms dienas, kad spēkā stājas tiesību akts, kurš ir tā pamatā.

20.3.5. Tiesību akta stāšanos spēkā nevar padarīt par atkarīgu no tāda nosacījuma izpildes, par kuru plaša sabiedrība nevar zināt.

b) Pamatnostādnes spēkā stāšanās dienas noteikšanai

20.4. Var būt praktiski iemesli un steidzamības apsvērumi, kas attaisno spēkā stāšanos pirms divdesmitās dienas pēc publicēšanas. Šāda vajadzība var rasties galvenokārt attiecībā uz regulām. Piemēro šādus noteikumus.

20.4.1. Ir jābūt pamatotai steidzamībai, lai noteiktu stāšanos spēkā trešajā dienā pēc publicēšanas. Katrā gadījumā ir jāizvērtē, vai steidzamība patiešām pastāv.

20.4.2. Stāšanās spēkā publicēšanas dienā ir pieļaujama tikai ārkārtas gadījumos, un tā jāpamato ar sevišķi svarīgu vajadzību, kas cieši saistīta ar tiesību akta būtību, piemēram, lai novērstu juridisko vakuumu vai nepieļautu spekulāciju (sk. 20.6. punktu). Ir jābūt īpašam apsvērumam, kas sniedz atbilstīgus steidzamības iemeslus, izņemot gadījumus, kad vispārpieņemtā prakse ieinteresētajām aprindām ir jau labi zināma, piemēram, ja tās ir regulas par ievadmuītas nodokļiem vai eksporta kompensācijām.

20.5. Tiesību akta publicēšanas diena ir diena, kad Publikāciju birojs dara *Oficiālo Vēstnesi*, kurā tiesību aktu publicē, publiski pieejamu visās valodās.

c) Steidzami pasākumi

20.6. Regulas, kuras Komisija izdod katru dienu un nedēļu un ar kurām nosaka ievadmuītas nodokļus (un/vai papildnodevas dažās lauksaimniecības nozarēs) un tirdzniecībā ar trešām valstīm piemērojamās kompensācijas, ir jāpieņem iespējami ātri, pirms tās piemēro, jo īpaši, lai novērstu spekulāciju.

20.7. Tāpēc ir pieņemts, ka šīs periodiskās regulas stājas spēkā to publicēšanas dienā vai nākamajā darba dienā.

B. DIENA, NO KURAS NOTEIKUMI STĀJAS SPĒKĀ

20.8. Direktīvām, kas nav adresētas visām dalībvalstīm un lēmumiem, kas norāda adresātu, nav spēkā stāšanās datuma, bet tie stājas spēkā līdz ar to paziņošanu to adresātiem (skatīt LESD 297. panta 2. punkta trešo daļu).

C. PIEMĒROŠANAS DIENA**a) Regulu piemērošana ar atpakaļejošu spēku**

20.9. Izņēmuma kārtā un gadījumā, ja to prasa juridiskās noteiktības princips, regulai var būt atpakaļejošs spēks. Tādā gadījumā daļā, kas seko daļai par spēkā stāšanos, lieto vārdus “To piemēro no ...”.

20.10. Lai tiesību normām piešķirtu atpakaļejošu spēku, citā pantā, kas nav pēdējais pants, bieži lieto tādus formulējumus kā “laikā no ... līdz ...”, “no ... līdz ...” (piemēram, tarifu kvotu regulās) vai vārdus “no ...”.

b) Regulu piemērošanas atlikšana

20.11. Reizēm nošķir regulas spēkā stāšanos un ar to ieviesto pasākumu piemērošanu, kuru var atlikt. Iespējamais nošķiršanas mērķis ir atvieglot regulā paredzēto jauno struktūru tūlītēju izveidi un dot iespēju Komisijai pieņemt ieviešanas pasākumus, par kuriem ar jaunajām struktūrām ir jākonsultējas.

20.12. Ja ir jāatliek regulas kādas daļas piemērošana līdz dienai, kas ir pēc tās stāšanās spēkā, regulā skaidri jānorāda attiecīgie noteikumi.

Piemērs:

“... pants

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

... pantu piemēro no ...”

Jāizvairās no formulējumiem, kas līdzīgi turpmāk minētajiem neļauj noteikt dienu, no kuras attiecīgais noteikums jāpiemēro:

“Šā panta noteikumi stājas spēkā:

- a) pēc tam, kad starp dalībvalstu izveidotām vai apstiprinātām kompensācijas iestādēm ir noslēgts nolīgums par to funkcijām un pienākumiem, kā arī par atmaksāšanas procedūrām;
- b) Komisijas noteiktajā dienā pēc tam, kad tā ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm ir noskaidrojusi, ka šāds nolīgums ir noslēgts, un tos piemēro visā minētā līguma darbības laikā.”

c) Direktīvu īstenošana

- 20.13.** Visos gadījumos, kad adresātiem ir vajadzīgs laiks, lai izpildītu savus tiesību aktā paredzētos pienākumus, ir jānošķir spēkā stāšanās diena vai diena, no kuras noteikumi stājas spēkā, no vienas puses, un piemērošanas diena, no otras puses. Tas jo īpaši attiecas uz direktīvām. Īstenošanas noteikumus izklāsta pantā, kas atrodas pirms panta par stāšanos spēkā vai, attiecīgā gadījumā, par adresātiem.

Piemērs:

“[Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus] [(Dalībvalstīs) stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi], lai izpildītu šīs direktīvas prasības vēlākais līdz ... . Tās par to tūlīt informē Komisiju.”

- 20.14.** Dienu, no kuras valstu noteikumi jāpiemēro, jo īpaši būtu jānosaka direktīvās, kas pieņemtas, lai nodrošinātu preču, personu un pakalpojumu brīvu kustību, tādējādi novēršot jaunu šķēršļu rašanos saistībā ar dalībvalstu noteikumu atšķirīgo piemērošanu līdz noteiktā transponēšanas laikposma beigām.

Piemērs:

“Dalībvalstis līdz ... pieņem un publicē noteikumus, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības. Tās par to tūlīt informē Komisiju.

Tās piemēro minētos noteikumus no ...”.

D. PIEMĒROŠANAS VAI SPĒKĀ ESAMĪBAS LAIKA BEIGAS

20.15. Nobeiguma noteikumos pants var norādīt, kad beidzas tiesību akta piemērošana vai spēkā esamība.

E. NESAISTOŠU TIESĪBU AKTU ĪSTENOŠANA

20.16. Tiesību aktos, kuriem nav saistoša spēka, piemēram, ieteikumos, nav norādīta spēkā stāšanās vai piemērošanas diena; var prasīt, lai adresāti tos īsteno vēlākais līdz noteiktai dienai.

F. NOTEIKUMI, KAS PIEMĒROJAMI LAIKPOSMU APRĒĶINĀŠANAI**a) Laikposma sākums**

20.17. Ja nav skaidri noteikts citādi, laikposms sākas norādītajā datumā plkst. 00.00¹⁹. Biežāk lietotie formulējumi, lai norādītu laikposma sākumu, ir:

- > no ...
- > no ... (līdz ...)
- > vēlākais ...
- > sākot ar ...
- > ir spēkā no ...
- > stājas spēkā ...

b) Laikposma beigas

20.18. Ja vien nav skaidri noteikts citādi, laikposms beidzas norādītās dienas pusnaktī. Biežāk lietotie formulējumi, lai norādītu laikposma beigas, ir:

- > līdz ...
- > piemēro, līdz stājas spēkā ... vai ... atkarībā no tā, kas notiek agrāk
- > vēlākais ...
- > (no ...) līdz ...
- > beidzas ...
- > pārtrauc piemērot ...

¹⁹ Sk. Padomes Regulu (EEK, *Euratom*) Nr. 1182/71 (1971. gada 3. jūnijs), ar ko nosaka laikposmiem, datumiem un termiņiem piemērojamos noteikumus (OV L 124, 8.6.1971., 1. lpp.).

21.

**NOVECOJUŠUS TIESĪBU AKTUS UN NOTEIKUMUS
NEPĀRPROTAMI ATCEĻ. JAUNA TIESĪBU AKTA
PIEŅEMŠANAI BŪTU NOTEIKTI JĀATCEĻ JEBKURŠ
TIESĪBU AKTS VAI NOTEIKUMS, KO JAUNAIS TIESĪBU
AKTS PADARA PAR NEPIEMĒROJAMU VAI LIEKU.**

- 21.1.** Ja, pieņemot tiesību aktu, likumdevējs uzskata, ka iepriekšējie tiesību akti vai noteikumi vairs nebūtu piemērojami, t. i., tie ir novecojuši, tad juridiskās noteiktības labad tie ar tiesību aktu jāatceļ. Tiesību akts var būt novecojis ne tikai tāpēc, ka ir tieši nesavienojams ar jaunajiem noteikumiem, bet arī tāpēc, ka, piemēram, tiek paplašināta noteikumu darbības joma. Turpretim tiesību akts nav jāatceļ, ja vienkārši beidzas tajā norādītais piemērošanas laikposms.
- 21.2.** Iepriekšējo tiesību aktu noteikumu nepārprotama atcelšana nozīmē, ka citi noteikumi nav atcelti, kas samazina nenoteiktības risku par to, vai ir spēkā līdz tam spēkā esošie noteikumi.

22.

**TIESĪBU AKTA TEHNISKOS ASPEKTUS IEKĻAUJ
PIELIKUMOS, UZ KURIEM ATSAUCAS ATSEVIŠĶI
TIESĪBU AKTA PAMATDAĻĀ UN KURI NEIETVER
JAUNAS TIESĪBAS VAI PIENĀKUMUS, KAS NAV
IZKLĀSTĪTI PAMATDAĻĀ.**

PIELIKUMUS SASTĀDA STANDARTA FORMĀ.

A. PIELIKUMI ŠĀ VĀRDA VISTIEŠĀKAJĀ NOZĪMĒ

- 22.1.** Pielikumus šā vārda vistiešākajā nozīmē izmanto kā līdzekļus noteikumu vai to daļu izklāstam un noformēšanai atsevišķi no pamatdaļas to tehniskā rakstura un garuma dēļ. Piemēram, tie var būt noteikumi, kas jāpiemēro muitas ierēdņiem, ārstiem vai veterinārārstiem (ķīmisko analīžu, paraugu ņemšanas metodes un lietojamās veidlapas), preču saraksti, skaitļu tabulas, plāni, zīmējumi utt.
- 22.2.** Ja ir praktiski kavēkļi, kas traucē tehniskos noteikumus vai datus iekļaut pašā pamatdaļā, tad ieteicams tos izklāstīt pielikumā. Attiecīgajā pamatdaļas vietā vienmēr jābūt skaidrai atsaucei uz saikni starp šiem noteikumiem un pielikumu (lietojot tādas frāzes kā “uzskaitīts pielikumā”, “norādīts pielikumā” vai “norādīts I pielikumā”).
- 22.3.** Šāds pielikums jau pēc savas būtības ir akta neatņemama sastāvdaļa, tāpēc nav vajadzīgs to izklāstīt noteikumā, kurā ir atsauce uz pielikumu.
- 22.4.** Vārds “PIELIKUMS” jānorāda pielikuma sākumā, un bieži vien nav vajadzīgs vēl cits virsraksts. Ja ir vairāk nekā viens pielikums, tos numurē ar romiešu cipariem (I, II, III utt.)

- 22.5.** Lai gan nav īpašu noteikumu par pielikumu noformēšanu, tomēr tie jāveido pēc vienotas struktūras principa un tos sīkāk iedala tā, lai, neraugoties uz to tehnisko raksturu, saturs būtu iespējami skaidrs. Var lietot jebkuru atbilstīgu numerācijas vai iedalījuma sistēmu.

B. TIESĪBU AKTI, KAS PIEVIENOTI CITIEM TIESĪBU AKTIEM

- 22.6.** Tiesību aktam var būt pievienoti (nevis “iekļauti pielikumā”) citi iepriekš pastāvējuši tiesību akti, kuri ar šo jauno tiesību aktu tiek apstiprināti. Šādu pievienojamu tiesību aktu piemēri ir statūti un starptautiskie nolīgumi.

- 22.6.1.** Šādi pievienotiem tiesību aktiem, jo īpaši starptautiskiem nolīgumiem, pašiem var būt pielikumi.

- 22.6.2.** Šādus tiesību aktus neievada vārds “PIELIKUMS”.

KĀ PASŪTĪT ES IZDEVUMUS

Bezmaksas izdevumi

- Viens eksemplārs:
ar *EU Bookshop* starpniecību (<http://bookshop.europa.eu>).
- Vairāk nekā viens eksemplārs vai plakāti/kartes:
Eiropas Savienības pārstāvniecībās
(http://ec.europa.eu/represent_lv.htm),
Eiropas Savienības delegācijās valstīs, kas nav ES dalībvalstis
(http://eeas.europa.eu/delegations/index_lv.htm),
ar *Europe Direct* dienesta starpniecību
(http://europa.eu/contact/index_lv.htm)
vai piezvanot uz tālruņa numuru 00 800 6 7 8 9 10 11 (zvanīšana bez maksas no jebkuras vietas Eiropas Savienībā) (*).

(*) Informāciju sniedz bez maksas, tāpat arī lielākā daļa zvanu ir bezmaksas (izņemot dažus operatorus, viesnīcas vai taksofonus).

Maksas izdevumi

- Ar *EU Bookshop* starpniecību (<http://bookshop.europa.eu>).

Eiropas Parlaments

Eiropas Savienības
Padome

Eiropas
Komisija

Publikāciju birojs

ISBN 978-92-79-49099-6
doi:10.2880/776917